A°. 1851. N°. 278.

VRIJDAG 22 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT, Vrijdag 22 November.

Internationale Spoorwegen

Er werden dezer dagen in verschillende nieuwsbladen berigten opgenomen, dat de koncessie *Dull* voor den aanleg en de exploitatie van eenen spoorweg van Almelo naar de Hannoversche westbaan bij Salzbergen, was overgegaan in handen van eenige Twentsche fabriekanten Wij kunnen met zekerheid mededeelen, dat thans eene andere internationale spoorweg-onderneming is tot stand gekomen, die vooral voor de Nederlandsche Staats-spoorwegen van het hoogste gewigt geacht moet worden, omdat juist door de uitvoering dezer internationale lijn, het middel ontstaat voor de Nederlandsche regering, om de nog bestaande *vrij ingewikkelde* bezwaren met het Pruissische goevernement, omtrent de aansluiting te Venlo, op te heffen, *indien thans de Ned regering deze gunstige gelegenheid niet ongebruikt voorbij laat gaan.*

De aan te leggen spoorweg, waarvoor bereids eene definitieve koncessie bij besluit van Z. M. den koning van Pruissen 28 Mei dezes jaars is verleend, zal loopen: van de Westfaalsche staatsbaan bij Greven en Emsdetten in den vorm van een Y langs Borghorst Burgsteinfurt, Meteln, Ochtrup, Gronau, naar de Nederlandsche grenzen bij Glanerbrugge, ter lengte van 44 Ned mijlen, in de rigting van Enschedé, In welke onderneming zich positief hebben aangesloten: het huis *Vitali Picard en Cie*, 12 place Vendôme te Parijs, van welk huis, zooals men weet, de firma *Paren Schaken en Cie*, almede te Parijs 2 place Vendôme, de ziel is, benevens twee zeer respektabele huizen te Amsterdam, terwijl voor de uitvoering dezer gewigtige zaak reeds de voorbereidende werkzaamheden begonnen zijn.

Het ontwerp van dezen spoorweg heeft zijn ontstaan te danken: 1°. aan de voortdurende spanning tusschen de Hannoversche en Pruissische regeringen, 2°. aan de nieuwe spoorweg-projekten in Pruissen en 3°. aan de rigting welke aan de Nederlandsche staatsspoorwegen gegeven is, van Arnhem over Zutphen naar Enschedé, terwijl het ontwerp is uitgegaan van twee onzer landgenooten, die uitsluitend en alleen belast zijn geweest met de onderhandelingen met het ministerie van openbare werken te Berlijn en die de geheele onderneming tot op de tegenwoordige hoogte hebben gebragt.

Het is in Pruissen en Hannover, doch niet in Nederland van algemeene bekendheid, dat het Staatsverdrag van 18 Januarij 1852 tusschen beide eerste regeringen, Rheine als punt van uitgang door het graafschap Bentheim vaststelde, ter verlenging van de Rheine-Osnabrucker baan naar de Hollandsche grenzen.

Het wordt in Pruissen algemeen en zelfs in Hannover bij een groot deel der bevolking erkend, dat Pruissen onmogelijk gevolg kan geven, aan de westelijke verlenging der Rheiner-Osnabrucker baan door Hannover, zonder zijn handel in het algemeen bloot te stellen aan de buitensporigste eischen van Hannover, zoodra dit laatste goevernement goedvindt in 1866 het Zollverein te verlaten, *iets wat hoogst waarschijnlijk het geval zou zijn, als van Rheine door Hannover een spoorweg naar Holland was aangelegd geworden.*

Het is verder algemeen bekend, dat Hannover zich op de onderlinge spoorweg overeenkomsten met Pruissen, de grofste plagerijen, om niet te zeggen inbreuken, veroorlooft, die zelfs tot eene bespottelijke hoogte opgevoerd worden, en niet zelden den geregelden gang van zaken verstoren.

Het is tevens bekend, dat de harmonie tusschen de Pruissische staatsspoorweg-direktie en de Keulen-Minden spoorwegmaatschappij veel te wenschen overlaat, en deze laatste liever de goederen 10 of 20 Pruissische mijlen omvoert, dan eene direkte linie te doen volgen, wanneer deze tot de Pruissische staatsbanen behoort. Invloedrijke magten (!!) als Buckeburg c. s. spannen zamen met Hannover en de Keulen-Minden Maatschappij, om voor de Pruissische regering de exploitatie zoo lastig en kostbaar mogelijk te maken; honderde voorbeelden zijn dáár, om zulks te bewijzen.

Het is daarom, dat de Pruissische regering sedert lang getracht heeft, om, zonder Hannover, Buckeburg en de Keulen-Mindenbaan, eene direkte verbinding te verkrijgen met de Noordzee, of in andere woorden, met de Hollandsche zeehavens, en voor dat tegelijk staatkundig doel werd de geheele Westfaalsche spoorweg eene staats-onderneming, omdat het alleen langs dien weg mogelijk was, eene verbinding zonder hindernissen naar de Hollandsche havens te vinden.

Die verbinding is gevonden door 1°. de daarstelling van een spoorweg van Kreinsen naar Bucke, die bereids voor rekening van de Pruissische regering in aanbouw is, en die de Westfaalsche baan, met die van Wolfenbuttel-Magdenburg direkt verbindt, en, door deze verbinding ontheven wordt van alle tegenwerking van Hannover, 2°. door eene ontworpen linie van Paderborn over Rheda, Marendorf naar Munster, waarvan reeds voorloopige opmetingen zijn geschied, en 3°. door eene verbinding van Munster, Greven, langs Borghorst, Steinfurt, Gronau in de rigting van Enschedé, om aldaar aan te sluiten aan de Nederlandsche staatsbaan, naar Zutphen en Arnhem. Door deze rigting ontstaat eene direkte verbinding — afgescheiden van Hannover en de Keulen-Minden maatschappij en 87 Nederlandsche mijlen korter — tusschen Amsterdam, Rotterdam en Magdenburg, met Berlijn, gansch Silezië en Zuid-Duitschland, terwijl er wel geen twijfel kan bestaan bij zulk een belangrijk voordeel op afstand en administratie, of de Nederlandsche en Pruissische regeringen zullen zich in beider belang, en in dat van het algemeen, verstaan, om de tarieven zoodanig te regelen, dat kleine mogendheden met hunne Engelsche en andere bondgenooten, niet langer meester zijn van een hoofdweg en daarop domineren, tot groot nadeel en ongerief van het publiek.

De direkte verbinding van Enschedé met Munster heeft, behalve voor de hierboven genoemde algemeene belangen, een voor Twenthe nog veel grooter bijzonder belang; immers het is een algemeen bekende daadzaak, dat de verbinding van Nederland met noordelijk Duitschland, hoofdzakelijk gewenscht en verlangd wordt, om goedkooper brandstoffen te kunnen verkrijgen voor de Twentsche Industrie, namelijk steenkolen van Ibbenburen. Zonder op de toekomst door te denken, of zelfs de dagelijksche ervaring te raadplegen, werd steeds aangedrongen om Enschedé over Gronau direkt met Rheine in gemeenschap te stellen, om zoo kort mogelijk met de Ibbenburen kolenmijnen verbonden te zijn; elke omweg, zoo als thans het geval wordt, door over Emsdetten naar Rheine en Ibbenburen te gaan, zou de kolen met 2 à 3 centen per centenaar bezwaren.

Men vergat echter eene andere en naar ons gevoelen gewigtiger daadzaak, n. l. dat de vraag naar kolen te Ibbenburen steeds 2 of 3 malen den voorraad overtreft, en dat Enschedé ten gevolge daarvan nimmer meer dan eene bepaalde hoeveelheid, of ongeveer de helft der bestaande behoefte, van Ibbenburen bekomen kan, en de andere helft steeds moet aanvullen met Engelsche kolen, omdat de kolen van Dortmund, om het groote wagen-transport van Munster af, te bezwarend zijn. Door de direkte verbinding nu met Munster, wordt niet alleen Enschedé maar geheel Twenthe in staat gesteld om de kolen van Dortmund ten minste 40% goedkooper, te bekomen, dan van Engeland of Ibbenburen. De kolen b. v. van Ibbenburen kosten te Rheine op het station thans 32½ cents het Berliner scheffel, terwijl de Dortmunder kolen te Munster nog geen 22 cents kosten, waaruit zich laat verklaren, dat Oost-Friesland voor een groot gedeelte van Dortmunder kolen wordt voorzien, niettegenstaande den vrij grooteren afstand van Ibbenburen; het vermeende nadeel derhalve, dat door den omweg over Emsdetten, op de Ibbenburen kolen door de Twentsche fabrikanten geleden wordt, zal ruimschoots gedekt worden, door de voordeelen van korter bij de Dortmunder kolen zich te bevinden.

Wat nu een ander meer algemeen gevoelen betreft, dat eene direkte verbinding op Rheine den transito op Noord-Duitschland in hooge mate bevorderen zou — dit berust alleen op onbekendheid met den werkelijken staat van zaken: de Nederlandsche grenskantoren zijn daar, om te bewijzen, dat van den geheelen uit- en invoer langs die kantoren, voor ⅛ naar, en van Pruissen komt, wat zich overigens zeer gemakkelijk verklaart uit de omstandigheid, dat Hannover bijna alle uit- en invoer-artikelen over Leer verzendt of ontvangt, en doorgaans van het watertransport op de Eems gebruik maakt van en tot Rheine, wat in den regel niet meer dan ½ van de spoorwegvracht bedraagt, waarom ook meer dan ¾ van de Bentheimersteen langs de Eems verzonden wordt, daar door het monopolie van den graaf van Bentheim, die steen te hoog in prijs wordt gehouden, om dien nog met eene spoorwegvracht te bezwaren, die de waarde zeer zeker verre overtreffen zoude.

Het is aan de konkurrentie der rivier de Eems toe te schrijven, dat de Hannoversche westbaan, van waar de lijn van Salzbergen op *Almelo moet uitgaan* en gevoed worden, slechts eenmaal sedert de opening ⅜ % meer dan de exploitatie-kosten heeft opgeleverd.

Neemt men de lijn van Munster, Greven, Emsdetten, Enschedé op zich zelve, afgescheiden van alles wat eene niet verwijderde toekomst moet afwerpen, dan leveren de verschillende lokaliteiten, over 50 Ned. mijlen eene bevolking van 140,000 zielen met eene hoogst belangrijke industrie en niet minder landbouw, welke beide met het kolentransport volkomen in staat zijn aan eene onderneming als deze de noodige levenskracht te verzekeren waarbij niet vergeten mag worden, dat de kosten van aanleg 127,000 thaler Pruiss. ct. per Pruissische mijl minder bedragen, dan de weg van Munster naar Rheine gekost heeft.

Wij komen welligt op deze hoogst belangrijke verbinding nader terug.

— De mededeeling aan 't Italiaansche Parlement der officiële stukken omtrent de pogingen, ten einde het tot een vergelijk tusschen de hoven van Turijn en Rome te brengen, waarvan wij gister hebben melding gemaakt, vindt algemeen belangstelling. De plannen van baron *Ricasoli* hebben te Parijs niet de gewenschte goedkeuring ondervonden, en er kon dus geen sprake van wezen, dat ze te Rome ingang zouden vinden. De Romeinsche kwestie zal nu spoedig weder van alle kanten worden bezien, en men zal aan Frankrijk met regt mogen vragen, wat het dan van Italië wil gemaakt hebben, als het tot de vestiging van het rijk niet wil medewerken, nadat het de mogelijkheid van een eenig Italië alleen door zijn magtige hulp heeft geschapen. Men heeft te Parijs de Vincentius-van-Paulo-vereeniging wel durven aantasten, zou men er duchten tegenover Rome eene houding aan te nemen, die door den loop der gebeurtenissen geheel zou gewettigd worden; of wil men bepaald het overlijden van den paus afwachten, om eene ontknooping te provoceren? — Wat hiervan zij, de stelling van *Ricasoli* wordt er moeijelijk door; deze kan dan ook bezwaarlijk een minister voor buitenl. zaken vinden; en toch behoort hij zijn kabinet te volmaken, als hij met voldoende kracht tegenover het Parlement wil staan. Ook *Cialdini*, een magtige steun voor de regering, is ontevreden, dat de kabinetsraad zich tegen zijne benoeming tot grootkruis van de *Annonciade* heeft verklaard. De generaal schijnt echter nog niet dadelijk naar 't buitenland te zijn vertrokken; welligt zal met hem eene schikking zijn gevonden.

In afwachting, dat men den minister *Fould* aan den arbeid ziet, om de financiele moeijelijkheden in Frankrijk te bezweren, worden de geruchten, die omtrent zijne optreding zijn verspreid, met name ook betreffende een brief van den heer *Thiers*, officieel weêrsproken. De *Morn. Post* neemt de verdediging op zich der Fransche regering tegenover de aanvallen van den *Times;* men merkt dat zeer op, ook ter gerustsstelling van enkele gemoederen, die in Engeland duchten, dat *Napoleon*, om zich in de gunst des voks weder op te beuren, wel eens aan uiterste middelen, bijv. een aanval op Brittanje, kon gaan denken.

Te Weenen is men vrij tevreden over de verandering in het Fransche ministerie; maar men vertrouwt er de zaak nog niet ten volle. Dat men er ook niet geheel gerust is over de plannen van de Italianen in verband met Hongarijë, bewijst een stuk in het officiële blad van Venetië.

Beginnen in Turijn en Brussel de parlementaire diskussiën weder, in Engeland wordt de binnenlandsche politiek, in afwachting van de latere parlementsopening, door bijzondere meetings en, bij vernieuwing, door konferentiën ten voordeele der parlementaire hervorming behandeld. Te Leeds zijn vergaderingen gehouden, waarin een programma is aangenomen, waarbij is bepaald, dat bij de hervorming meer invloed bij de verkiezingen aan de arbeidende klasse moet worden gegeven. De kwestie der algemeene stemming heeft men niet durven beslissen, maar is die, in 't belang der agitatie, aan de onderafdeelingen overgelaten

De sinds gisteren ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Madrid, *Woensdag*. *Victor Emmanuel*, zoo berigt de *Correspondencia*, heeft als »koning van Italië," de uitlevering van de archiven der voormalige Napolitaansche konsulaten geëischt, doch Spanje weigerde hem dezen titel te geven, waarop de koning zijne aanvrage in een anderen vorm heeft herhaald.

Southampton, *Donderdag*. De stoomboot Nashville, voerende de vlag der N. Amerikaansche Zuid-Konfederatie, is hier ter reede gekomen. Deze bodem heeft de Harvey Birch, een schip der Unie, dat onderweg was van Havre naar Nieuw-York, gekaapt en verbrand. De kapitein en de bemanning van de Harvey Birch zijn door de Nashville hier aangebragt en ontscheept.

Turijn, *Donderdag*. *Cialdini* heeft deze stad niet verlaten. *Miglietti* is terug. Een deel der troepen van de garnizoenen in de Oostenrijksch-Italiaansche provinciën is met tijdelijk verlof gezonden, 40 man per kompagnie.

Ten gevolge der nederlaag van *Ragellas* hebben de roovers eene schuilplaats gezocht in de gebergten en wouden rondom het meer Pisole. Er is eene gedrukte insurrektionnaire proklamatie verschenen, geteekend: »*Langlars*, kommandant der koninklijke troepen in Basilicate." Het dekreet wegens de ligting in Catanzera is met geestdrift ontvangen.

In een bijvoegsel zullen de lezers de memorie van beantwoording vinden van den minister van binnenl. zaken op het verslag der Kamer op zijne begrooting. De minister zegt, dat het verslag »naauwelijks op den naam van staatsstuk aanspraak maken kan", en dat het schier geen antwoord zou verdienen, omdat »de gansche toon getuigt, dat het alleen is opgesteld met het doel om te kwetsen en te beleedigen." Wij wijzen voor den verkorten inhoud van de regeringsmemorie naar het bijvoegsel.

Verder zal de lezer er vinden een verslag van de zitting van prov. Staten van 12 Nov. en van den gemeenteraad van Amersfoort van den 19. Nov.

— Z. M. heeft overgeplaatst den 2. luit. *A. Hoek*, van het 8. reg. inf., bij dat van het leger in O.-Indie.

— Bij besluit van Z. M. den koning, zijn dezer dagen tot *Dames du Palais* benoemd mevr. de baronnes *van Hall*, geb. *Barones Schimmelpenninck* en mevr. *Boreel van Hogelanden*, *geb. Boreel*.

— De Opper-Ceremoniemeester graaf *v. Bylandt* maakt bekend, dat het hof den rouw zal aannemen wegens het overlijden van Z. M. dom *Pedro V*, Koning van Portugal, en van Z. K. H. den infant dom *Fernando*, voor twintig dagen, te weten: tien dagen den middelbaren en tien dagen den ligten rouw.

:— H. M. de Koningin-Moeder wordt heden van Soestdijk in de residentie terug verwacht.

— De heeren *J. A. Montijn*, te Oudewater, hebben koncessie gevraagd voor eene stoombootdienst van Utrecht op Rotterdam vice versa, voor vrachtgoederen en reizigers, langs den Rijn tot Jutphaas en van daar door den IJssel tot Rotterdam.

— Het *N. Dagblad van 's Hage* levert, bij gelegenheid van 't bekend worden van de mem. van beantw. van den min. van binnenl. zaken, een eerste artikel over de onhoudhaarheid van den tegenwoordigen toestand, waarin de parlementaire regeringsvorm »nu eens van de zijde der Tweede Kamer, dan weder van die der regering (als noodwendig middel tot zelfverdediging) wordt 't slijk gesleurd."

Het *N. D.* zegt verder: »Het is diep betreurenswaardig; en zoo de konstitutionele regering niet voor goed in ons vaderland zal ondergaan, is het hoog tijd, dat de koning, gedachtig aan het *Je Maintiendrai*, gedachtig aan de grondwet, krachtig optrede. Dan is het hoog tijd, dat hij een ministerie benoeme, dat door eenheid van kracht op het gebied der beginselen, eerbied weet in te boezemen en paal en perk te stellen aan de vernielingswoede eener faktie, die het ongeluk van ons land dreigt te worden; en tegelijker tijd op zijn trouw en eerlijk volk een beroep doe, om hem te omgeven van eene nieuwe vertegenwoordiging, waarin de geest der meerderheid een andere zijn zal dan volslagen bedorven."

Ofschoon ook wij de verhouding tusschen een deel der kamer en den minister van binnenl. zaken betreuren, zouden wij geneigd zijn te gelooven, dat de schoen bij het *N. D.* ergens anders wringt, dan het zich den schijn geeft.

*— De minister van Oorlog heeft bij aanschrijving van den 19. Nov. 1861 bepaald, dat de verhoogde premie van *f* 100.— bij het aannemen van vrijwilligers voor het reg. rijd. art., wordt ingetrokken.

— Men verzekert te 's Hage algemeen, dat er door twee geachte ingezetenen dier stad aan de regering eene aanvrage is gedaan tot het bekomen van koncessie tot den aanleg eener vlugthaven te Scheveningen, maar dat de regering daarop nog geen besluit heeft genomen of zal nemen, tot dat de gemeenteraad ten aanzien van deze aangelegenheid een bepaald gevoelen aan den dag zal hebben gelegd. Men verwacht dan ook dat de gemeenteraad aldaar in de volgende week eene zitting over dat vraagstuk houden zal. *N. R. Ct.*

— Namens den Senaat der Delftsche Akademie wordt nogmaals medegedeeld, dat men voorloopig heeft moeten weigeren de teekening van het reglement, omdat men anders alle regt zoude verliezen op terugeisching der *f* 200, kollegiegelden, die betaald zijn op kwitantie, waarop gedrukt staat: *ter voldoening van art. 9 der wet van 1842.*

De Senaat verklaart ten slotte: »Wat wij voorloopig wenschen, is eene opheffing van het nieuwe orde-reglement, een blijven bestaan der uitbreiding van de studievakken, maar tevens eene wegvalling der voorbereidende school, die onze akademie nog gekompliceerder zal maken, dan zij helaas! reeds is, en voor de *toekomst*, eene regeling *bij de wet*, waarbij wij overtuigd zijn, dat Delft verheven zal worden tot eene geheel *vrije* inrigting van hooger onderwijs w. z. op de leest onzer hoogescholen geschoeid. Ter verkrijging van dat voorregt, *eene regeling door de wet*, het eenigste wat aan de Delftsche akademie de noodige soliditeit geven kan, hebben wij ons met adres tot de 2de kamer der staten-generaal gewend, met het eerbiedig verzoek, dat het haar behagen moge daarop bij de regering aan te dringen."

*— Ingelanden van den Alblasserwaard hebben bij een paar adressen aan de Prov Staten van Zuid-Holland hunne bezwaren ingebragt tegen het ontwerp tot wijziging van het reglement voor het Hoogheemraadschap van gen. waard, met name tegen de bepaling, die daarin omtrent de *aardhaling* zal worden gemaakt. Adress. meenen, dat in art. 205 van 't regl., waarin de wijziging zou gebragt worden, alleen op de *keuren* doelt, waarover de wet van 12 Julij 1855 handelt, en beweren: »Dat deze wet uitsluitend handelt over keuren door waterschappen gemaakt of te maken blootelijk *politie* betreffende en *daarmede gelijkstaande* voorschriften, en de bedoelde keuren zich beperken tot *orde*, *politie*, *bestuur*, *dagelijksch beheer*; maar dat hier niet te denken valt aan keuren, welke *regt van aardhalen* vaststellen, een regt van eenvoudige politie of gewoon beheer, maar een regt veel dieper in de Maatschappij grijpend, een regt van onteigenen, een regt, welks daarstelling in 1856 zeer zeker bij den gewonen wetgever te huis behoorde en niet bij het bestuur van eenig waterschap." — De leer, in 't ontwerp voorgestaan, zou »eene magtsuitbreiding der waterschappen in zich sluiten, en eene inneming van het gebied der gewone wetgeving na zich slepen."

In de laatste zitting der najaarsvergadering van de staten van Zuid-Holland, gisteren gehouden, is het voorstel tot wijziging van dit reglement verworpen, zoodat aan het bezwaar van adressanten is te gemoet gekomen.

Een voorstel om de regering niet gunstig te adviseren op subsidie-aanvragen op grond van art. 36 der wet op het lager onderwijs, zoo de gemeente die hulp aanvraagt, niet van de meervermogenden schoolgeld heft, is tot de aanstaande zomervergadering aangehouden.

*— De najaarsvergadering der Provinciale Staten is gisteren gesloten, nadat in deze laatste zitting door de vergadering besloten was, aan de Hooge Regering gunstig te adviseren omtrent de verzoeken der gemeentebesturen van Abcoude Proosdij, Maarn, Harmelen, Linschoten en Maartensdijk om ondersteuning op grond van art. 36 der wet op het lager onderwijs.

*— Wij vernemen, dat de eerste receptie in dezen winter, ten huize van den kommissaris des konings, zal plaats hebben Maandag den 25. dezer.

— Uit Leiden schrijft men ons, dat de kuratoren der Leidsche hoogeschool hebben besloten, geen voordragt voor alsnog in te zenden ter vervulling der openstaande plaats van hoogleeraar in de Oostersche talen, daar de kollegiën van prof. *Juijnboll* vooreerst door de hoogleeraren *Rutgers* en *Dozy* zullen worden gegeven. *N. D.*

— Gisteren promoveerde te Leiden in de regten de heer *J. P. Boots*, geb. te Ambij, na verdediging van een akademisch proefschrift, bevattende: bijdrage ter verklaring van art. 134 wetboek van burgerlijke regtsvordering.

*— Heden zijn alhier, na afgelegd examen, bij het Provinciaal Geregtshof als Kandidaat-Notarissen toegelaten de heeren *W. L. Stroom*, Surnumerair der Registratie en domeinen, en *J. A. Mulder*, Ambtenaar bij de Stedelijke Administratie, beiden wonende te Utrecht.

— De regtbank te Haarlem heeft tot vervulling van een regters plaats 't volgend 3 tal gesamkt: mr. *v. Bommel*, subst. grif te Haarlem, mr. *Gilquin*, regter te Hoorn en mr. *v. Lennep*, regt. plaatsverv. te Amsterdam.

— Door de direktie van den Rijnspoorweg werden gister alhier herverpacht de buffetten en restauratien op de stations Utrecht en Arnhem, tegen 1°. Mei 1862, voor den tijd van drie jaren; voor het eerstgenoemde buffet was de hoogste de heer *J. L. Burgers*, kastelein te Rotterdam, voor *f* 3312 's jaars, voor laatstgenoemde de heer *C. L. Gran*, kastelein in de societeit Concordia te Arnhem, voor *f* 1525 's jaars.

— Wij vernemen uit Groningen, dat velen met verwondering en afkeuring kennis hebben genomen van de redevoering, waarmede de schoolopziener prof. *P. Hofstede de Groot*, jl. avond de werkzaamheden der departements school voor onderwijzers heeft gesloten. In die redevoering toch kwam hij terug op het bekende standpunt, dat hij ten vorigen jare (bij de inwijding eener school te Winsum) met betrekking tot art. 23 der wet op het lager onderwijs heeft ingenomen, en verklaarde hij zich nog sterker vóór zijne leer. Dat de heer de Groot in dit opzigt niet tevreden is met den inhoud der wet, kan niemand hem euvel duiden; maar dat hij in de gegevene omstandigheden niet ophoudt schoolopziener te blijven, of dat de regering hem in zijne betrekking handhaaft, komt velen vreemd voor.

*— Op de Eijerlandsche gronden is Woensdag nacht weder een schip gestrand, terwijl van ongelukken door den noodstorm van den 15. nieuwe berigten komen. Zoo is een haring... te Texel komen aandrijven, die ondersthoven geslagen. — Daarentegen was een schipper met zijn knecht met een schuitje dat zij steviger vast maken de zee ingedreven; bij Ameland hebben zij het anker in een ander, door een schip verloren, kunnen vasthechten, en werden daardoor behouden.

De drukte der verzorging van een ... schipbreukelingen en het aanbrengen van goederen met wagens geeft op Texel thans groote ... vigheid.

De binnenvallende vaartuigen hebben meestal deels zeer groote avarij.

†— Twee ingezetenen van Winschoten arresteerden dezer dagen een vreemdeling uit Bonde... nover) die zich in de Oude en Nieuwe Pekela ... opligterij schuldig maakte en dezelfde ind... ook te Winschoten wilde uitoefenen, en br... hem voor den offic. van justicie.

Vreemd verschijnsel in ons land! Gewoonlijk verwijdert men zich als de policie in het ar... ren van misdadigers tegen verzet of overwigt stelt, en hoe velen zijn van nature zelfs gen... om de policie in zulke oogenblikken te belemmeren! Ontkomen de misdadigers, dan verwekt dit ... wijls *gejuich!* De beide Winschoters begrepen be... ter en bewezen alzoo eene dienst aan het alge...

— Even als in 1711, 1761 en 1811, viert ... 1861 het Bornhof te Zutphen zijn gedenkdag. ... trent die stichting meldt het *Handbl.*:

In het begin van de 14. eeuw woonde in Zu... een achtenswaardig man, genaamd *Borro*, kan... der St. Bavo'skerk. Bij uiterste wilsbeschikking het jaar 1320 in cathedra petri vermaakte bij huis en hof aan de huiszittende armen alhier bepaalde tevens, dat het ten allen tijde zoude ten blijven strekken ter opname van oude lijke en zwakkelijke Christenen. Zijn doel was nelijk, om de door de stad verspreid wonende zittende armen in een punt te vereenigen en èn hun lot te verbeteren èn de administratie makkelijker te maken.

Het jaar van zijn overlijden is niet bekend; het eerst echter wordt gewag gemaakt in het 1348 van het huis en de goederen der huiszittende armen in de stukken in het Bornhof berustende, en vermoedelijk zal alzoo zijn testament niet vroeger door zijn dood zijn bekrachtigd.

In 1675 werden er 43, in 1811 104 en nu den er 128 oude mannen en vrouwen in het Bornhof verpleegd.

— Om voor de liefderijke gedragingen van Z. den koning tijdens den jongsten watersnood in gemeente Brakel, een blijvend gedenkteeken te s... ten, hebben de inwoners van dit dorp, een gevolge van dien watersnood vernielde, maar weder opgebouwde straat den naam van Or... straat gegeven.

— Bij den aanleg van den puinweg door dorp Winsum, op de plaats waar vroeger een hoogste terpen van het gewest lag, vonden d... dagen de arbeiders in een pot eene menigte veren voorwerpen, bestaande uit massive ri... Een dezer ringen woog nagenoeg 2 oncen. eenige fragmenten van schotels en kannen w... opgedolven. De 19 arbeiders hebben den ... aan een zilversmid verkocht voor ruim *f* ... en dit geld als eene welkome winterteering elkander gedeeld. *Hbl.*

— Woensdag avond is op 48jarigen leeftijd Amsterdam zijnen talrijken vrienden ontrukt verdienstelijke komponist en muziekonderwijzer ... *telsman*.

— De bekende komponist *Richard Wagner* heeft den heer *Grimminger*, thans 1. tenor bij de Hoog... duitsche opera te Rotterdam, op eervolle wijze het hof-theater te Weenen ontboden, alwaar ... reeds van 1859 tot 1860 de heldenpartijen ... gezongen, om het door de wanhopige ziekte van den tenor *Aloïs Ander* bedreigde repertoire staande te houden. *Hand.- en Eff.bl.*

— Te Parijs zal eerlang een nog onuitgegeven werk van *Voltaire* het licht zien. Daarvan is het manuskript gevonden in papieren, afkomstig uit de nalatenschap van *Diderot*.

WATERHOOGTE.

hem 21 *Nov.* 1.85 El + AP., 8.78. Gew. 7 d.
Rijnhoogte te Keulen 21 Nov. 8 v. 1½ d.

itting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Tweede Kamer heeft gister hare werkzaamden hervat. Van regeringswege is ingekomen ontwerp van wet, strekkende tot afschaffing slavernij in W.-Indie.

De Afdeelingen zijn zamengesteld, en hebben hare voorzitters verkozen de heeren *v. Lijnn*, *Mackay*, *Thorbecke*, *Westerhoff* en *Dullert* onder-voorzitters de heeren *Wintgens*, *Meeus*, *Hugenholtz*, *Betz* en *v. Twist*.

De beraadslaging over de staatsbegrooting is paald op aanst. Maandag — Heden zullen eenige twerpen van wet van ondergeschikt belang, nevens konklusien van uitgebragte rapporten, handeld worden.

TURIJN, 18 November.

Men heeft den heer *Lanza*, naar gezegd wordt, portefeuille van binnenlandsche zaken aangeboden, ch deze heeft kort en goed geweigerd, men meent, ndat hij van oordeel is, dat het kabinet niet lang er zal leven. De Engelsche gezant heeft in overeging gegeven, den heer *Pallieri* de portefeuille n te bieden. Men gelooft echter niet, dat deze l aannemen; ook zou het kabinet er in kracht t veel bij winnen. Ook *Farini* heeft geweigerd. *casoli* zal dus welligt toch genoodzaakt zijn, *Ratazzi*'s orwaarde tot diens intrede in het kabinet, nl. het gen eener meer Franschgezinde staatkunde, aan nemen, of wel, geheel voor dien staatsman plaats maken.

Cialdini heeft zijn ontslag den koning aangebon, omdat het ministerie het voornemen van Z. M. n hem de orde der Annonciade te vereeren, niet eft goedgekeurd en zelfs gedreigd heeft af te eden zoo dit gebeurde.

De Parijsche bladen bevatten een brief door de eren *Bellazzi*, *Mauro Macchi*, *Brusco* en anderen, arin gezegd wordt, dat de tekst der — ook zen lezers bekende — verklaring, die door *Garibaldi* n generaal *Turr* zou zijn afgegeven met betrekg tot de kwestiën van Rome en Venetië, een sch stuk is. De briefschrijvers verzekeren, dat t hoofdbestuur der nationale vereeniging geenerlei ededeeling van *Turr* ontvangen heeft.

WEENEN, 19 November.

In het Lagerhuis houdt men zich bezig met de et tot bescherming van het geheim der brieven. n der leden beweerde, dat zoodanige wet niet odig was, aangezien geen schennis van dit geim plaats vond, doch een ander, een redakteur, treed dit en zeide, het tegendeel te kunnen bewijzen. De eerste paragraaf der wet »het geheim r brieven wordt onder de bescherming der wet steld," werd verworpen en door eene andere leidingsbepaling vervangen, nadat betoogd was, dat t niet in de wet paste, daar het eene leerstelling, n fundamentaal regt, maar geene wet was. Bij eze gelegenheid werd den wetgevers van alle tijden er te lande het verwijt gedaan, dat zij steeds gegen vinden in phrasen, die niets te beduiden hebben.

Het Narasdiner-komitaat heeft een adres herwaarts ezonden, waarin de bijeenroeping van den Hongaarschen Landdag verlangd wordt.

De ambtenaren in de komitaten Wieselburg, alma, Zala en Bekes hebben *in corpore* hun ontslag enomen, even als de magistraat van Theresiopol.

Met betrekking tot de gebeurtenissen in de erzegowina, verneemt men, dat Rusland pogingen et, de zaken in der minne te doen schikken, tgeen een bewijs is, dat het met den opstand et zeer goed staat.

Op een bal te Belgrado bij vorst *Michael Obrenovitsch* vermeende men, dat de oostenrijksche konsul ene ongepaste houding tegenover de vorstin had aangenomen. De officieren verbonden zich dien overmoed te straffen en bij 't lot werd er een aangewezen, die met den konsul zou duelleren. Deze am de uitdaging niet aan, maar eischte een disciplinaire straf; daar die niet is opgelegd, zijn, aar men zegt, de diplom. betrekkingen tusschen Oostenrijk en Servië thans afgebroken. Dit is van e meer gewigt, daar Servië verdacht wordt zeer eel sympathie te gevoelen voor de opgestane chrisenen, terwijl onze regering daarentegen de zegepraal er Turken wenscht.

Weinig vreedzaam luiden de mededeelingen uit Brescia aan het officiële dagblad van Venetië. Volgens die mededeelingen toch, moet de regering te Turijn, ondanks al hetgeen in tegenovergestelden n beweerd werd, niet alleen het programma van *Kossuth* volkomen goedkeuren, maar hem ook de behulpzame hand hebben geboden tot verwezenlijking zijner plannen betrekkelijk Hongarijë en Italië. Met haar voorweten, zegt het officiële blad, worden proklamatiën en instruktiën door agenten, welke ij bezoldigt, in de Oostenrijksche provinciën verspreid. Het plan de campagne zou, altijd volgens bedoeld blad, hierop neêrkomen: Het Hongaarsche legioen zou een aanval beginnen met eene scheputseling op de kusten van Dalmatië of Albanië, n op den voet worden gevolgd door het gros van het Garibaldische vrijkorps, dat tot Hongarijë zou trachten door te dringen, waar alsdan een gewapende opstand zou losbarsten. Genoemde regering zou wapenen, ammunitie en geld leveren en daarvoor de *Kossuth*-banknoten in onderpand aannemen. Op onderscheidene punten der Adriatische kusten zou men wapendépots inrigten, en zelfs moet in Zwitserland, in de onmiddelijke nabijheid der Oostenrijksche grenzen, een groote voorraad wapenen en ammunitie gereed staan, om binnengesmokkeld te worden.

BERLIJN, 20 November.

In zijn antwoord aan eene deputatie uit Schweidnitz heeft de koning, volgens de *Bank und HandelsZtg.* o. a. gezegd: »Ik verlang reaktionnairen noch demokraten." De koning zou dus gaarne overal mannen uit die partij gekozen zien, welke in de hoofdstad de overwinning behaald heeft. De organen der reaktionnaire partij troosten zich over hunne nederlaag daarmede, dat de kandidaten dier partij hoezeer in de minderheid, toch meer stemmen bekomen hebben, dan bij vroegere verkiezingen.

LONDEN, 20 November.

Ons kabinet heeft aan de Oostenrijksche regering vriendschappelijke raadgevingen gezonden, daar het voorziet, dat, slaat deze geen anderen weg in, zij weldra ook in de overige deelen des rijks den laatsten zweem van het konstitutionneel stelsel zal doen verdwijnen, gelijk in Hongarije geschied is.

Men zegt hier, dat de schennis van grondgebied in het Dappendal, de goede verstandhouding tusschen *Napoleon* en den koning van Pruissen zeer is komen verkoelen, en dat, zoo ons kabinet eens tegen het gebeurde mogt willen protesteren, het op Pruissens ondersteuning kan rekenen.

Uit het pas verschenen zevende jaarlijksche verslag van den direkteur-generaal der posterijen blijkt, dat gedurende 1860, door de postkantoren in Engeland verzonden zijn: 462 millioen brieven, d. i. 22 per hoofd, — in Ierland 48 millioen, dus 8 per hoofd, — in Schotland 54 millioen, dus 17 per hoofd. Voor het Vereenigd Koningrijk vormt dit 564 millioen, of 19 millioen meer dan in het vorige jaar, waarvan 5½ millioen alleen tusschen de verschillende wijken van Londen gewisseld zijn.

Voor eenige dagen is het Parlementslid *Duncombe*, hoofd der Chartisten en die zich als zoodanig naam gemaakt had, overleden. Men wil hem in Fins burij *Ch. Dickens* als opvolger geven, doch men denkt niet, dat deze de kandidatuur zal aannemen.

De *Observer*, de veranderingen in het financieel beheer in Frankrijk besprekende, zegt o. a.: »Wij zullen verstandig doen, onze defensieve positie te houden gelijk zij is, tot dat *feiten* en niet woorden ons zullen geregtigd hebben, aan de aangekondigde veranderingen geloof te slaan.

De *Times* verklaart dat Engeland volsterkt geen reden heeft om Madagaskar te begeeren, gelijk sommige fransche bladen het doen voorkomen, het zal met genoegen zien, dat Frankrijk er land in bezit neemt, het koloniseert als anderszins, want daarbij zal de beschaving winnen. Het blad wijst echter op de ondervinding door Frankrijk in Algérie opgedaan, dat koloniën niet altijd eene bron van rijkdommen zijn, en meent dat de heer *Fould* het wel eens niet met zijne fianciële plannen in overeenstemming kon achten, nog geld te laten vermorsen aan nieuwe koloniën.

Rusland heeft reeds voorwerpen voor de wereldtentoonstelling ingezonden. Het zijn hoofdzakelijk grondstoffen en metalen fabriekaat. Ook voor de tentoonstelling van 1851 heeft Rusland het eerst ingezonden.

De koning van Pruissen zal eene groote verzameling schilderijen uit de koninklijke paleizen zenden. Daarvoor is eene oppervlakte van niet minder dan 1000 vierk. voeten gevraagd.

De *Medical Times* acht een onderzoek naar de Portugesche paleizen zeer noodzakelijk, omdat de dood van zoovele leden van het vorstelijk gezin aan kwade koortsen, en die der koningin, en der koningin *Maria*, moeder van den thans overleden koning, beiden aan keelontsteking, het vermoeden doet ontstaan, dat er welligt eene ziekteoorzaak aanwezig kan wezen.

Men meldt overigens uit Lissabon, omtrent de laatste dagen:

De jeugdige vorst overleed den 11. Nov. 's avonds ten 7¼, en nog vóór middernacht had de Raad van State het regentschap opgedragen aan dom *Fernando*, die de akte van opdragt onderteekende. Bij de grondwet was het buitengewone geval dat zich voordeed niet voorzien. Den volgenden morgen vroegtijdig werd een proklamatie aangeplakt, waarbij de regent aan de natie kennis gaf van het overlijden des konings, zijn veel beminden zoon, en verklaarde dat hij, bij afwezigheid van den wettigen troonopvolger, het regentschap des rijks tot diens terugkomst heeft aanvaard. Voorts zwoer hij in dat stuk gehoorzaamheid aan de grondwet, de handhaving der Katholieke, Apostolische en Roomsche godsdienst en de naleving van de wetten des rijks; eindelijk zwoer hij trouw aan den nieuwen koning, zijn veelbeminden en hooggeschatten zoon dom *Luis I.* Vóór dat het regentschap aan den vader des konings werd opgedragen, hadden al de leden van den Raad van State, ter voldoening aan de Portugesche hof-étiquette, de eer, de pas verstijfde hand van den ontslapen koning te kussen. Den 13. werd het lijk geopend, en de deskundigen verklaarden, in het procesverbaal der schouwing, dat de lijder bezweken was aan de aanvallen van een der gevaarlijkste koortsen, waarvan de oorzaak in de uitdampingen van drassige gronden moet gezocht worden. Geruchten van vergiftiging werden dadelijk onder het volk verspreid en vonden ingang; doch de dagbladen komen met verontwaardiging daartegen op.

PARIJS, 20 November.

De *Moniteur* verklaart heden voor onjuist alle geruchten, bij de wederoptreding van den heer *Fould* als minister van financiën verspreid.

De Bank heeft, voor eene waarde van 12 millioen aan goudbaren naar de Munt gezonden, om er geld van te laten slaan.

Er zijn geruchten in omloop omtrent onderhandelingen over gemeenschappelijke ontwapeningsplannen.

De *Temps* en *Siècle* meenen, dat, als een onmiddellijk gevolg der verandering in het financiestelsel, eene ontbinding van het wetgevend ligchaam zal moeten plaats vinden, gevolgd door nieuwe verkiezingen, geheel vrij van allen regeringsinvloed. Is het toch der regering werkelijk ernst met de kontrole der vertegenwoordiging over het financieel beheer, dan kan zij daartoe noch de bestaande vertegenwoordiging, noch eene andere bezigen, die door de bemoeijingen der prefekten in het leven geroepen wordt.

Het *Journ. des Déb.* bevat een artikel, waarin het op het gevaar wijst, dat de R. Kath. kerk loopt door de voortdurende bezetting van Rome. »Als de Italianen, zegt het blad, aan het slot van dit artikel, zien, dat het wereldlijk gezag des pausen niet meer beschermd wordt in naam der verdragen, maar in naam van eene soort van dogma; als zij zien hoe men verkondigt, dat hunne onderwerping onontbeerlijk is voor de geestelijke vrijheid van den opperpriester, dan kan het niet anders of zij zullen den priester in de vijandige gezindheid begrijpen, die hun tegen den vorst bezielt, en de godsdienst beschuldigen van al het kwaad wat in haar naam gesticht wordt."

Onder de nieuwe belastingen, door den heer *Fould* in te voeren, noemt men eene op de cigaren van weelde, d. i. op die cigaren, die meer dan 15 centimes kosten.

De koncessionnaris voor de doorgraving der Panama-landengte, de heer *Belly*, heeft zich in een geschrift beklaagd over de intrekking der hem verleende koncessie, die in 1858 bepaalde, dat de werkzaamheden binnen twee jaren aangevangen en binnen zes jaren voltooid zouden zijn, kunnende evenwel beide termijnen verlengd worden. Dit evenwel is niet geschied, en men heeft de koncessie ingetrokken, zonder als begin van uitvoering aan te merken het zenden eener opnemings-expeditie, die door storm mislukt is. *Belly* beweert in eene memorie, aan den president van Nicaragua, dat het zenden dier expeditie als begin van uitvoering behoort aangemerkt te worden, aangezien zij alleen door nooddwang is verhinderd, en verlangt mitsdien, dat hem alsnog de koncessie gelaten worde. Hij wijst er op, dat *de Lesseps* voor zijne onderneming vijf jaren had om tot een begin van uitvoering te komen, en twee en een half millioen, hem door den onderkoning van Egypte verstrekt, verbruikt heeft, alleen om de openbare meening gunstig voor zich te stemmen.

Zoowel het ontwerp-adres van de Spaansche kamer van afgevaardigden als van den senaat, in antwoord op de troonrede, is, ten aanzien der zinsnede over het wereldlijk gezag des pausen, zoo ministerieel mogelijk. De liberale partij zal daartegen wel oppositie voeren; maar er valt geen oogenblik aan te twijfelen, of de zinsnede zal onveranderd worden aangenomen.

Uit Froshdorf meldt men, dat in de afwezigheid van den graaf *van Chambord*, uit de kapel aldaar onderscheidene voorwerpen van waarde ontvreemd zijn, o. a. een met edelgesteenten bezet ornament, afkomstig uit de kapel der Tuileriën.

Men verzekert, dat de prins van Montenegro verklaard heeft, dat, al moest het hem ook kroon en leven kosten, hij niet langer, tegen den wil zijns volks en de eischen van den toestand in, ten opzigte van Turkije onzijdig kan blijven. Vijfduizend Montenegrijnen zouden dan ook reeds de Turksche grens overgetrokken zijn.

BRUSSEL, 20 November.

De diskussien over de erkenning van Italie zijn bij de behandeling van 't antwoord op de troonrede vrij warm geweest. De heer *Dumortier* vooral was heftig, en riep uit, dat »de regering den diefstal officieel wettigde." De klerikalen zullen luide schreeuwen, maar de slotsom zal zijn, dat de Kamer de houding der regering goedkeurt, genoegen nemende met de medegedeelde officiële briefwisseling, over de zaak met den gezant van 't hof van Turijn gevoerd,

De sluiting van een handelstraktaat tusschen Belgie en Engeland kan nog niet als zeer ophanden beschouwd worden. De onderhandelingen, die aangevangen zijn, zouden zijn gebleken groote moeijelijkheden op te leveren, waaronder vooral voorkomt de beslissing, die van Engeland als voorwaarde is geeischt met betrekking tot den afkoop van den Scheldetol.

ADVERTENTIEN.

*** Mijn Geliefde Echtgenoote M. H. EIJTINGER overleed heden, na een langdurend lijden, in den ouderdom van Zes en Vijftig jaren.
Utrecht 21 Nov. 1861. J. VAN EGMOND.
Algemeene kennisgeving.

METALEN KRUIS.

*** Vergadering der AFDEELING UTRECHT, op Woensdag 27. November 1861, des avonds ten half acht ure, in *het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen.* Het bestuur der Afd.,
Graaf NAHUYS, *President.*
A. G. J. TAETS VAN AMERONGEN, *Secr.*

Voor het Rijk. Openbare Verkooping op Zaturdag den 23 November 1861, des voormiddags ten 11½ ure, aan 's Rijks Veeartsenijschool, te Utrecht aan de Biltstraat, van 2 **Paarden**, 2 **Pinken** en eenige **Paardenmest**. — Informatie bij KLAAS OOSTRUM aan de Inrigting.

*** Op morgen Zaturdag 23 November 1861, 's namiddags ten één ure precies, zullen te Utrecht Achter St. Pieter in het openbaar worden verkocht:
1. Zeven Bunders 14 Roeden uitmuntent **Elzen** en **Esschen BOSCHLAND** en 63 Roeden 10 Ellen **BOOMGAARDLAND** en **DIJK**, onder Amerongen, strekkende van de Amerongen Wetering over den Lekkendijk Bovendams tot uiterwaards grond van den Heer Baron VAN HARDENBROEK; belend door eigendommen van Vrouwe M. E. C. J. G. Baronnesse VAN BRIENEN, den Heer O. J. DE RIDDER en de Wed. Dk. AVEZAATH. *Het vijfjarig Houtgewas is* **niet** *onder den verkoop begrepen.*
2. Vijf Bunders 26 Roeden 50 Ellen **BOUWLAND**, *waarin een rijke laag beste* **Steenaarde**, gelegen achter Plettenburg in het Overeind van Jutphaas; belend door eigendommen van den Heer Baron DE GEER VAN HET GEIN EN OUDEGEIN, de Erven VAN ROOIJEN, KUNNEMAN en van den Heer Mr. J. GERLINGS. **Verhuurd** tot 1 December 1862 voor *f* 720.— in het jaar.
Nadere informatiën bij den Notaris HONDIUS VAN DEN BROEK, te Utrecht.

HAKHOUT, BOOMEN EN TEEN.

*** Verkooping op Woensdag den 27. November 1861, des morgens ten 11 ure, in de Herberg »*den Doornboom*" onder Wijk bij Duurstede, van:
Extra zwaar **Esschen**- en **Elzen Hakhout**, Zware gave **Schietwilligenboomen**, en **Teen** voor het Mes, alles staande op Noordhuizen onder Wijk bij Duurstede, ten overstaan van den Notaris VAN STRIJEN aldaar.

*** Men zal op Zaturdag den 30sten November 1861, ten 12 ure, achter St. Pieter te Utrecht, F. 363, publiek **Verhuren tot Hovenierslaud**, ongeveer 2½ Bunder Best **WEILAND**, in de gemeente Maartensdijk, aan de Noordwestzijde van het Fort aan de Blaauwkapel, in 9 Perceelen, voor den tijd van 4 jaren.
Nader onderrigt ten Kantore van de Notarissen N. DE GRAAF en R. VAN MEERLANT, te Utrecht.

*** Verkooping in de Boerderij op *Eijckenstein* te Maartensdijk, op Dingsdag den 10. December 1861, van **Eiken Hakhout**, **Eiken**, **Beuken**, **Berken** en **Sparren Boomen**, **Sparren Bunsel** en ander Hout. Nader onderrigt bij de Notarissen DE GRAAF en VAN MEERLANT te Utrecht en bij den tuinman op *Eijckenstein.*

*** De Notaris VAN HEIJST, te Wijk bij Duurstede, zal, op Donderdag den 12. December 1861, vóór den middag ten 11 ure, ten huize van P. VAN WOUDENBERG, te *Sterkenburg*, onder Driebergen, verkoopen:
Eene partij **Opgaande boomen**, **Boonstaken**, **Rekhouten**, **Deksparren** en **Brandhout**, en vier Bosschen zwaar **Eiken**- en **Elzen Hakhout**. Breeder bij biljetten.
Aanwijzing geschiedt door den boschwachter R. VAN ZOEST te Sterkenburg.

Oesters en Levende Zeekreeften Berigt.

*** De ondergeteekende berigt bij deze; dat hij weder ontvangen heeft eene extra partij groote versche **Texelsche** en **Zeeuwsche Oesters**; alsmede levende **Zeekreeften**, **Paling** in gelei, **Snoek** in het zuur, gemarineerde en Bootsmans **Winterharing**, **Bergsche Anchovisch**, fijn gemalen **Leng** en dito **Rondvisch**, **Engelsche Bokking**, **Citroenen** en fijne Engelsche **Bieren**.
Vischmarkt, het 2de Huis H. J. REINKE,
van de Servetsteeg no. 128. vroeger *H. Koenders.*
PS. Berigt tevens bij deze, dat hij 2 welingerigte kamers heeft tot het gebruik van bovenstaande artikelen.

*** Eene fatsoenlijke JUFVROUW, P. G., zag zich gaarne weder tegen Februarij a. s. of eerder **geplaatst**, ter gezelschap of oppassing eener bejaarde of ziekelijke Dame, of wel tot adsistentie in eene Huishouding of verzorging van kinderen. Hierop reflecterende gelieve zich te adresseren met franco brieven onder lett. Z, bij den Boekh. J. H. SIDDRÉ, te Utrecht.

BIERHUIS
AMICITIA.

Lange Jansstraat, hoek Slagtsteeg.
*** De ondergeteekende dit locaal morgen zullende openen, noodigt H. H. liefhebbers van een lekker glas Bier, uit, hem alsdan met een bezoek te vereeren. D. P. RUTTEN.

BEIJERSCH BIERHUIS,
in de Mariastraat.

*** De ondergeteekende brengt ter kennisse van zijne geachte stadgenooten en begunstigers, dat van af Zaturdag 23 November zijn huis voor het publiek zal geopend zijn. De Ondernemer,
A. KüBLER

Aardappelen en Appel

*** Op heden ontvangen; eene partij **Roode Aardappelen** à *f* 5,— het mud cts. de 7 kop, extra bloemige **Engelsche** en 44 cts. de 7 kop. Van de **Beijersche** nog steeds, zoolang de voorraad strekt, à *f* 4,50 het mud verkocht.
Citroenen 0,35 't dozijn. D A. DU
Chinaasappelen 0,40 't dozijn. Oudk
De Kelder op de Oudegracht aan de trap onder Van Dam de Slager is dagelijks open van des voormiddags 8 tot 1, en 's namiddags van 3 tot 6 uur, en **Zaturdags** *van uur en 's namiddags van 3 tot 9 uur.*

INLEIDING
TOT DE KENNIS VAN DEN ISL

ook met betrekking tot
DEN INDISCHEN ARCHIPEL,
DOOR **G. K. NIEMANN**,
wordt uitgegeven bij M. WIJT & ZONEN alom te bekomen. Prijs *f* 4,50.

ST. NICOLAAS.

*** Voor het aanstaande St. NIKOLAASFEEST hebben wij zorgd dat ons Magazijn wederom ruim voorzien is van een massa NIEU ARTIKELEN, welke alle zoodanig zijn ten toon gesteld, waa ieder onzer geachte begunstigers op gemakkelijke wijze eene keuze vinden. A. GRIJSEELS & Com

*** Door J. G. BROESE te Utrecht is uitgegeven,
LAATSTE REIS
VAN
IDA PFEIFFER
NAAR
MADAGASKAR,
door DUITSCHLAND, NEDERLAND, DE KAAP en MAURITIUS.
Voorafgegaan
DOOR EENE
Korte Levensschets der Schrijfster, *volgens hare eigene aanteekeningen*,
met Portret *f* 3.—.
Bij deze reis, heeft de beroemde Reizigster, behalve *Londen* en *Parijs*, ook een belangrijk gedeelte van ons Vaderland bezocht, waaronder ook *Utrecht* en, gelijk altijd, deelt zij met veel juistheid, hare opvatting mede; — deze laatste reis zal zeker niet minder belangstelling opwekken dan hare vorige reisverhalen.

*** Uitgaven van S. E. VAN NOOTEN, te *Schoonhoven*:
Een *Nieuw Kinderwerkje*
van
N. A. VAN CHARANTE.
GETITELD:
Novellen en Vertellingen
voor de Jeugd.
Met 4 pl., prijs *f* 1,—; met gekl. pl. in rood innen met stempels *f* 1,50.
Tevens verkrijgbaar:
N. A. VAN CHARANTE. Schetsen uit de Kinderwereld; met 4 pl. à *f* 1,—; met gekl. pl. en gebonden *f* 1,50.
Kinderpoëzij; met 4 pl. *f* 1,—; met gekl. pl. en gebond. *f* 1,50.

Nog eenige Exempl. zijn voorhanden van de uitmuntende
KINDERGESCHRIFTEN
VAN
C. E. VAN KOETSVELD:
onder den titel van: VERSPREIDE KINDERVERHALEN; — NIEUWE KINDERVERHALEN; — DE PORTEFEUILLE VAN GROOTVADER SPRANKHOF; — SPROOKJES IN DEN TRANT VAN ANDERSEN; — TIENTAL KINDERPREKEN uit het O. T. en TIENTAL KINDERPREKEN uit het N. T.
Elk dezer werkjes is versierd met keurige staalplaten, en kost gebonden *f* 1.50 per Exempl.

C. E. VAN KOETSVELD. DE GOEDE GROOTMOEDER. Vertellingen voor kleine kinderen. *Tweede Druk*, met 4 gekleurde plaatjes. Prijs 50 Centen.
FRANCIJNTJE DE BOER, Gedichtjes voor kinderen, *Vijfde Druk*, met 4 staalplaatjes, geb. *f* 1,30.

MARKTBERIGTEN.

WIJK BIJ DUURSTEDE, 20 November.
Roode Tarwe van *f* 11.00 tot *f* 12.50. Ruwe van *f* 13.00 tot *f* 14.00. Rogge van *f* 8.50 tot Boekw. van *f* 8.00 tot *f* 8.50. Haver van *f* *f* 5.00. Witte erwten van *f* 9.00 tot *f* 9.25. Groe ten van *f* 12.50 tot *f* 13.00. Boter per 5 Ned *f* 0.52⁵. Eijeren de 100 stuks *f* 4.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zon*

Nov.	Uren	Wind-rigt.	Wind-kr.	Barom. op 0	Ther F.	Afwijk d. Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Op
			N e.						
21	2	zw.	8 0	758.17	44.2	+ 2.2	0.78	0.	Bew
	10	zw.	28.0	53.45	45.3	+ 7.4	0.92	0.4	Betr
22	8	wzw.	7.0	52.36	46.2	+ 9.4	0.84	1.4	Betr

21 Nov. 's morg. Barometerafwijkingen in afdale Havre + 7.1, Parijs + 4.7, Plymouth + 4.6, mouth 4.3, Brest + 3.3, Yarmouth + 2.3, + 1.8 en Hartlepool + 9.1. Grootste verschil =

AMSTERDAM 21 November 1861.

Nederland.				
Werkel. Schuld	2½	pCt.	63 15/16	
„ „	3	„	76 5/8	
„ „	4	„	99 5/8	99 1/16
Aand. Handelm.	4½	„	140 5/8	
Leening	4½	„	100 3/8	
Aand. Rijn-Spoorw.	4½	„	106	
Rijn-Spoorweg 2e L.	4½	„	99 7/8	
Spanje.				
Obligatiën	2	„	42 5/16	
„	3	„	51 1/4	
„ Binnenl.	3	„	48 1/16	
Amortisable Schuld			17 1/8	17 1/4
Bewijzen Coupon			6 1/2	6 5/8
Portugal.				
Obligatiën	3	„	46 5/16	
Obligatien 1856/60	3	„	45 3/8	45 7/16
Rusland.				
Oblig. *Hope & Comp.*	5	„	101 7/8	
Oblig. 1828/29	5	„	101	
Cert. 1831/33.	5	„	80 1/8	80 1/4
Cert. 1840	4	„	74 1/4	74 5/16
„ Orig. 2e, 3e, 4e L.	4	„	74 1/8	
Oblig. 5de Serie.	5	„	81 1/2	81 3/4
„ 6de Serie 1855	5	„	93 5/8	93 7/16
„ te Londen	4½	„	90	
„ te Londen 1859	3	„	59 1/16	59 1/8
„ bij *H. & Co.* 1860	4½	„	89 7/8	
Certifik. van Assig.	6	„	54 1/2	
Polen.				
Obligatiën	4	„	75 5/8	75 3/4
Pruissen.				
Obligatiën.	5	„	105 5/8	
Oostenrijk.				
Oblig. Metalliek	5	„	46 1/4	46 1/16
„ Metalliek	2½	„	24 3/16	24 3/8
„ Rente Amst.	5	„	69 3/8	
„ Nat. 1854	5	„	55 3/16	55 5/16
Bankaktiën			637	
Aandeelen 1854			196 1/2	197
„ 1860			355 1/2	356 1/4
Brazilië.				
Geldl. 1860	4½	„	89 7/8	
Amerika.				
Peru. Geldleening 1854	4½	„	96 1/4	
Ecuad. Obligatiën 1855.			15 1/16	15 5/16
Venez. Obligatiën	3	„	21 3/8	21 1/8
„ „	1½	„	11	11 1/8
Gren. Obligatiën	4¼	„	13 7/8	13 15/16
Mexico. Obligatien	3	„	26 9/16	26 5/8
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	„	84 1/2	

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOO

Bijvoegsel bij No. 278
de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Provinciale Staten van Utrecht.

Zitting van Dingsdag 12 *November.*

Tegenwoordig zijn 36 leden, afwezig, met kennisgeving, de HH. *v. Lijnden van Sandenburg, de Geer Oudegein* en *v. Boetzelaer van Dubbeldam*, en ..rts de HH. *Hardenbroek v. Lockhorst* en *Strick Linschoten.*

Is ingekomen:

.e mededeeling dat de Staten van Noord-Holland leden der komm. voor het onderzoek van het ..werp-reglement voor het hoogheemraadschap Zee..g en Diemerdijk hebben benoemd de HH. *C. ..rdenier, P. J. Teding v. Berkhout,* mr. *J. Schimmel, .. J. Metsscher v. Vollenhoven* en Jonkheer *G. F. Tets*, — voor kennisgeving;

eene mededeeling, dat de Staten van Z.-Holland .. ontwerp-reglement voor den polder Zevenhoven ..bben aangenomen, geheel overeenkomstig de door .. gemengde komm. voorgestelde wijzigingen, — .. griffie,

een advies van Gedep. Staten, strekkende, om ten ..zien van een bij hen ingekomen verzoekschrift .. het gemeentebestuur van Linschoten, den koning .. kennen te geven, dat die gemeente voor den bouw .. een schoollokaal behoefte heeft aan eene subsidie ..r het bedrag, dat de kosten van dien bouw *f* 2000 ..len overtreffen, — in handen eener komm. be..nde uit de HH. *Strick v. Linschoten*, *v. Beeck ..lkoen*, *v. Nooten*, *Jongeneel* en *Bosch*;

eene missive van B. en W. der gemeente Utrecht, ..dende verzoek de behandeling van het regl. ..r de Hooge en Lage Weide vooreerst uit te stellen .. den raad dier gemeente in de gelegenheid te stellen, ..rover zijn gevoelen te uiten en des noods daartoe ..rekkelijke voorstellen aan de verg. te doen.

De *Voorz.* stelt voor, dien overeenkomstig de behan..ling te verdagen.

De heer *Bastert* wenscht, dit verzoek te stellen .. handen der komm. die zich met het onderzoek .. bedoeld ontwerp heeft bezig gehouden, en de ..handeling van het ontwerp aan te houden tot de ..lgende vergadering.

De heer *Menso* acht dit verzoek zoo eenvoudig, ..t hij niet begrijpen kan, wat de komm. daarop zou ..viseren, daar de missive de bezwaren die bestaan ..iet opnoemt.

De heer *v. Reede tot Ter Aa* vraagt den Voorz. ..e lang de behandeling verdaagd zou worden.

De *Voorz.* antwoordt dat zijne bedoeling is, de ..handeling te verdagen, tot de bezwaren van het ..meentebestuur bekend zullen zijn.

De heer *Bastert* acht het een belangrijk antece..ent. In de zomer-verg. is het ontw.-regl. ingebragt, ..at vooraf aan den gemeenteraad van Utrecht gezonden ..as. Sedert is eene komm. benoemd, deze heeft rapport ..uitgebragt, dat in druk verschenen is en dus ook ..bekend is aan vele leden der Staten, te gelijk leden ..van genoemden raad. Het kan ook niemands aan..dacht ontgaan zijn, dat de raad van Utrecht eene komm. benoemd heeft tot voorlichting in deze. De raad van Utrecht wist dus, dat het ontwerp-reglement thans zou behandeld worden. En nu zal men een voorstel aannemen, waardoor de behandeling der zaak voor een onbepaalden tijd geschorst wordt. Het zou kunnen wezen, dat het gemeentebestuur geen nadere bezwaren deed kennen, en dan zou de zaak uitgesteld blijven. Bovendien zou het een antece..dent stellen, dat Spr. niet wenscht.

De heer *de Muralt* zegt, dat de gemeenteraad van Utrecht eerst zeer onlangs door B. en W. kennis heeft gekregen van het laatst ingediend ontwerp-re..glement. Het vroeger ontwerp, door den heer *Bastert* bedoeld, was door Gedep. Staten aan B. W. gezon..den, maar het laatste niet; daarmede zijn zij van elders bekend geworden, en toen is de tijd te kort geweest om die stukken in den raad te brengen, zoodat B. en W. van de weinige dagen die nu over..bleven gebruik gemaakt hebben, om hunne bezwa..ren bekend te maken tegen enkele bepalingen van het tweede ontwerp, waarin reeds naar aanleiding hunner bedenkingen tegen het eerste ontwerp be..langrijke wijzigingen door Ged. Staten waren ge..maakt. De raad heeft echter nu kennis genomen van de betrekkelijke stukken en van de briefwisseling tusschen B. en W. en Ged. Staten. Inmiddels is het rapport der komm., aan de leden der Staten be..zorgd, ook bekend geworden aan onderscheidene leden uit den raad. Daarin worden beginselen aangevoerd, die van veel gewigt kunnen zijn voor het vervolg, en in verband daarmede, heeft men bevonden, dat er nog zekere vermenging van administratie bestaat, die men niet goed acht. Men heeft begrepen, dat het wenschelijk is, die zaak op effen voet te brengen en dientengevolge de beoordeeling van het laatstelijk in de zomerverg. aan de Staten aangeboden ontwerp, ook met het oog op het nu uitgebragt rapport aan eene komm. uit den raad opgedragen. Deze heeft haar onderzoek met ijver ingesteld, maar toch de zaak niet, voor zij in de verg. der Staten kwam, bij den raad ter sprake kunnen brengen, gedeeltelijk ten gevolge van het eerst later bekend worden van het rapport der komm. uit de Staten, waarbij de uitligting van eenige bepalingen is voorgesteld welke daarin door Ged. Staten waren gebragt, ten einde de vroeger door B. en W. gemaakte bezwaren weg te nemen. Op grond daarvan heeft die komm., alvorens over de zaak rapport uit te brengen, voorgesteld, dat de raad, met het oog op het groote belang der gemeente Utrecht bij het reglement van dien polder, aan de Staten verzoeke, de behandeling uit te stellen, ten einde de raad in de gelegenheid worde gesteld, met het oog op alle bescheiden daaromtrent bestaande, zijne zienswijze en belangen aan deze verg., voor dat eene eindbeslissing worde genomen, nader voor te dragen.

De heer *v. Reede* kan zich niet met het verzoek vereenigen. Het is allen leden bekend, dat een jaar geleden een ontwerp-reglement voor dit waterschap is ingediend, en nu hebben Gedep. Staten de beleefdheid gehad, dat te zenden aan het gemeentebestuur van Utrecht. Elk waterschap ligt toch in een of meerdere gemeenten en Spr. gelooft niet, dat bij de behandeling van vorige reglementen, gelijke beleefdheid aan de betrekkelijke gemeente-besturen in deze provincie is bewezen. De raad der stad Utrecht, die alzoo een voorregt genoot, heeft dus een jaar tijd gehad om bedenkingen in het midden te brengen; hij heeft dat ook in ruime mate gedaan. Een verzoek als het onderwerpelijke nu toe te staan van een gemeentebestuur, dat eigenlijk niets met de zaak te maken heeft, stelt een zeer gevaarlijk antecedent daar.

De heer *v. Beeck Calkoen* acht het verzoek niet ongepast, omdat het niet te ontkennen is, dat werkelijk belangen van Utrecht in de zaak betrokken zijn, want het voorstel der komm. is, eene sluis, die aan Utrecht behoort en onder het beheer dier gemeente staat, aan dat beheer te onttrekken. Het komt Spr. voor, dat de raad in de gelegenheid moet gesteld worden daarvoor zijn bezwaren te doen kennen. Spr. gelooft, dat men hier ook moet aannemen, dat de komm. door den raad ingesteld werkelijk hare krachten heeft ingespannen, maar dat de zaak nog al ingewikkeld is. Wat betreft eene mededeeling van het ontwerp aan het gemeentebestuur van Utrecht, Spr. gelooft, dat Gedep. Staten dezelfde beleefdheid ook tegenover andere gemeente-besturen zullen in acht nemen, als zij overtuigd zijn, dat de belangen der gemeenten dat vorderen.

De heer *Bastert* ziet geen bezwaar in de aanneming van zijn voorstel. Al wat omtrent het waterschap bepaald wordt, is geregeld in de artikelen van het ontwerp-reglement, en de leden uit den raad van Utrecht, hier tegenwoordig, kunnen als zij de gemeente door eene of andere bepaling bezwaard achten, amendementen voorstellen. Er zijn reeds eenige weken verloopen gedurende welke ook de raad van het ontwerp heeft kunnen kennis nemen, en stelt men nu de behandeling onbepaald uit, dan stelt men de vergadering der Staten te veel onder den invloed van den gemeenteraad van Utrecht, iets waaraan Spr. niet wenscht mede te werken.

De heer *Pabst* was voornemens, mede te deelen, wat de heer *van Beeck Calkoen*, zoo even heeft voorgedragen: hij meent dat men de overtuiging zal hebben verkregen, dat het verzoek om uitstel der behandeling, door den gemeenteraad van Utrecht gedaan, op goede gronden rust, en de opmerking door een ander lid gemaakt niet verdiende. Spr. wil er nog de opmerking bij voegen, dat de komm. het rapport wel den 19. Okt. heeft vastgesteld en het aan de leden der Staten vóór de zitting is medegedeeld, maar dat het eerst den 4. Nov. in deze verg. is uitgebragt, zoodat de gemeenteraad van Utrecht dus eerst na dien tijd daarvan kon kennis nemen.

De heer *Menso* merkt aan, dat de diskussie alleen loopt over het voorstel van den Voorz., en het tegenvoorstel van den heer *Bastert*; hij merkt daarom aan, dat als het laatste wordt aangenomen het verzoek niet van de hand gewezen wordt, maar men eigenlijk niets verder is. Door het voorstel van den Voorz. af te stemmen, zal men, meent Spr. dat van den heer *Bastert* aannemen.

De *Voorz.* antwoordt, dat dit de loop der stemming zijn zal.

Met 22 stemmen tegen die van de HH. *Bastert*, *v. Reede*, *v. d. Poll*, *Ram*, *de Vries*, *v. Nooten*, *de Kok*, *Boer*, *Wijers*, *H. Verloren*, *de Louter*, *Vos*, *Schas* en *v. Bel* wordt alsnu het voorstel van den Voorz. aangenomen.

Worden alsnu uitgebragt de navolgende rapporten:

1. betreffende het ontwerp-regl. van de Bunschoter en Duister uitwatering, — met advies tot aanneming; ter griffie en aan de orde gesteld in de eerstvolgende verg.;

2. betreffende het regl. voor het waterschap Breukelen Proostdij, — met gelijk advies; alsv.;

3. over het regl. voor het waterschap Teckop, — met advies, tot aanneming behoudens eene wijziging in de grensbepaling; alsv.;

4. over dat voor het waterschap Zegveld, — met gelijk advies behoudens eene kleine wijziging; alsv.;

5. aangaande het voorstel van Gedep. Staten betreffende de verkrijgbaarstelling der provinciale kaart, met advies, het voorstel van Gedep. Staten wat betreft den prijs van *f* 6 aan te nemen, en voorts te bepalen, dat de kaart te bekomen zal zijn ter griffie tegen kontante betaling, met magtiging van Gedep. Staten, de verspreiding ook op te dragen aan den boekhandel onder genot van 15%, deels tegen kontante betaling deels in kommissie; alsv.

De heer *Voet* vraagt of er ook gelegenheid zal zijn, om de afgewerkte platen te zien.

De *Voorz.* antwoordt dat daartoe in de volgende verg. gelegenheid zal worden gegeven, en dat tevens dagelijks ter griffie inzage er van genomen kan worden.

Worden hierop verder uitgebragt de rapporten:

6. over de aanvraag van Abcoude Proosdij om subsidie voor den bouw eener school, — met advies, den koning te kennen te geven, dat de gemeente behoefte zal hebben aan eene subsidie voor wat de kosten van dien bouw meer bedragen dan *f* 3000 terwijl de gemeente zelve zal moeten zorgen voor aankoop van den grond, begroot op *f* 1200; ter griffie en aan de orde gesteld na de vorige stukken;

7. nopens de aanvraag der gemeente Maarn, — met advies, den koning te kennen te geven, dat die gemeente behoefte heeft aan eene subsidie voor wat de bouw eener school meer zal kosten dan *f* 2000, en, voor de gewone kosten van het onderwijs, van *f* 236 's jaars; alsv.

8. betreffende de aanvraag der gem. Harmelen, — met advies, den koning te kennen te geven, dat die gemeente voor haar onderwijs behoefte heeft aan eene jaarlijksche subsidie van *f* 250 tot wederopzeggens toe; alsv.

9. over de aanvraag uit de gem. Maartensdijk, — met advies, den koning te kennen te geven, dat op het verzoek, gelijk het daar ligt, geen regard kan geslagen worden; alsv.

Aan de orde is het rapport der komm. over het ontwerp-reglement voor het waterschap Vleuten.

De heer *Bastert* stelt namens de komm. voor, de behandeling te verdagen tot de behandeling van het ontwerp-regl. voor de Hooge en Lage weide.

Zonder omvraag neemt de verg. hiermede genoegen, waarna, op verzoek van den heer *v. Nooten*, de komm. benoemd tot onderzoek van het ontwerp-regl. voor het waterschap Achttienhoven met de uitbrenging van haar rapport diligent verklaard wordt tot eene volgende vergadering.

Hierop is aan de orde de toelichting van het voorstel in de vorige verg. gedaan, betreffende de benoeming eener komm., aan welke zal worden opgedragen, de wenschelijkheid en mogelijkheid te onderzoeken der oprigting van een hoogheemraadschap van de Vecht en, zoo die bestaan, den weg, om daartoe te geraken aan te wijzen.

De heer *Bastert* gelooft, dat het voorstel in de praemissen uitvoerig genoeg is toegelicht. De zaak daarenboven is niet nieuw, en niemand zal beweren, dat de Vecht in zoodanigen beheerden en ordelijken toestand wordt gehouden, dat daaromtrent geen nader onderzoek zou noodig zijn. De voorstellers veronderstellen niet, dat hun voorstel tot onderzoek, bij de vergadering bezwaar zal vinden, en wat Spr. betreft, gelooft hij ook niet, dat het doel der vergadering kan zijn, over een zoo groot en uitgebreid plan op dit oogenblik in diskussie te treden. Spr. gelooft dus, dat de voorstellers zich kunnen refereren aan de toelichting bij hun voorstel gevoegd. Mogten er beschouwingen in het midden gebragt worden, dan zullen zij bereid zijn, die te beantwoorden en zooveel mogelijk hun voorstel nader toe te lichten.

De heer *Menso* acht het onderwerp nog al van uitgestrekt belang en geeft in overweging, het voorstel in handen eener komm. te stellen, om de daarin behandelde punten in alle bijzonderheden na te gaan. Het grijpt nog al in zaken en attributen. Men zal hier dadelijk gaan beslissen over een onderwerp, dat welligt niet eens tot de bevoegdheid der verg. behoort. Spr. acht dus een nader onderzoek wenschelijk.

De *Voorz.* merkt aan, dat het voorstel geen andere strekking heeft dan het benoemen eener komm.

De heer *Menso* zegt, dit wel te weten, maar toch te wenschen, dat eerst door eene komm. onderzocht of het aannemelijk is. Hij wenscht geene komm. van uitvoering, maar eene gelijk voor alle stukken die ter tafel gebragt worden; niet voor de zaak zelve, maar alleen om het voorstel te onderzoeken.

De heer *Cordes* heeft met belangstelling het voorstel gelezen, omdat het onderwerp de aandacht overwaardig is. De verg. is geroepen om de belange; van welke streek ook van dit gewest te bevorderenn wanneer nu aan de landen aan de Vecht eene ver-

beterde afwatering kan worden bezorgd, zal hunne produktie verbeteren en hunne waarde verhoogd worden, waardoor men aan die roeping zal voldoen. Spr. heeft aanvankelijk in hetzelfde denkbeeld verkeerd als de vorige Spr., nl. dat de komm. verder wenschte te gaan en zich tot taak zou stellen, de zaak in zijn geheelen omvang te behandelen, maar door de konklusie van het voorstel is hij tot andere gedachten gekomen en hij meent, dat het allezins ondersteuning verdient. Heeft hij het voorstel goed begrepen, dan is het doel, eene komm. te laten onderzoeken, in hoeverre de oprigting van een hoogheemraadschap wenschelijk is, en, zoo ja, op welke grondslagen dat zou moeten geschieden. Dit onderzoek treedt niet buiten de bevoegdheid dezer verg., alleen zou voor de komm. magtiging gevraagd moeten worden, om hare werkzaamheden na de sluiting der zitting voort te zetten. Spr. acht zich alzoo verpligt, het voorstel te ondersteunen, en ofschoon hij niet gewoon is steeds zijne stem te motiveren, heeft hij gemeend, nu te moeten aanvoeren, waarom hij zijne stem voor het voorstel zal uitbrengen.

De heer *v. d. Poll* acht het onderwerp van groot gewigt, daar sedert jaren klagten over den ongunstigen toestand van de Vecht in het midden gebragt zijn. In het voorstel wordt die toestand ook gereleveerd, maar men is niet in bijzonderheden getreden. Niet alleen dat er verscheidene polders zijn, die door molens hun water in de Vecht moeten lossen, maar ook verscheidene, die het door de sluizen moeten doen, waarbij het minst verschil in waterstand de polders geheel doet verstoken zijn van waterontlasting. Verscheidene polders in den omtrek dezer stad verkeeren in dien toestand, als: Achttienhoven, Breukeleveen, Loosdrecht. Een afvoerkanaal is voor de provincie van 't hoogste belang. Alle afwatering van Amerongen tot Harmelen moet op de Vecht geschieden, de geheele oostzijde der Vecht loost op die rivier uit, en een groot deel ook der Westzijde. Het blijkt meer en meer, dat de toestand voorziening eischt. Het voorstel acht Spr. bloot daarin gelegen, dat eene komm. benoemd zal worden, die de zaak onderzoeken zal en daarna haar gevoelen omtrent de oorzaken van dien min gunstigen toestand aan de verg. mededeelen, die dan nader haar gevoelen openbaren en die besluiten nemen kan, welke zij in het belang van een groot deel der provincie noodig mogt oordeelen. Spr. acht het niet noodig, dat het voorstel eerst nog in handen eener komm. gesteld worde. De komm. toch die volgens het voorstel benoemd zal worden, zal niet zulke ingrijpende maatregelen nemen, maar alleen onderzoeken en nader rapport aan de Staten uitbrengen.

De heer *v. Asch v. Wijck* vraagt, waarop het getal van 7 leden zich grondt, waaruit de komm. zou bestaan. Hij ziet daarin eene afwijking van het voorschrift van art. 15 van het regl. van orde, waarin het getal leden eener komm. op 3 of 5 bepaald wordt. Spr. merkt verder aan, dat, volgens het voorstel, het onderzoek, dat verlangd wordt, beperkt wordt tot de wenschelijkheid der oprigting van een hoogheemraadschap van de Vecht; dat, wel is waar, dit voorstel volkomen in overeenstemming is met de geheele redenering door de voorstellers gevoerd, naar wier oordeel het eenige middel, om deze zaak op een gewenschten voet te brengen zou bestaan in de oprigting van een hoogheemraadschap, — dat echter de mogelijkheid niet mag worden voorbij gezien, dat het in te stellen onderzoek tot het resultaat kan leiden, dat de verwezenlijking van dit denkbeeld op onoverkomelijke bezwaren stuit. Het zou hem daarom wenschelijk voorkomen, dat aan de komm. tevens de taak werd opgedragen om, indien zij op zulke bezwaren stuiten mogt, te onderzoeken, of er geen andere gepaste maatregelen kunnen worden aangewend ter voorziening in den min geregelden toestand van de Vecht. Het zou kunnen zijn, dat juist de omstandigheid, dat de Vecht eene rijks rivier is, een groot bezwaar opleverde tegen de oprigting van een waterschap, terwijl andere maatregelen zouden zijn voor te stellen, waardoor het doel evenzeer werd bereikt. Ook dat acht Spr. wenschelijk, dat de komm. onderzoeke.

De heer *Wijers* was van plan, hetzelfde op te merken. Spr. vereenigt zich overigens met het denkbeeld der voorstellers, maar meent ook, dat zeven leden in de komm. te benoemen in strijd is met het regl. van orde. Heeft de komm. daar redenen voor, Spr. zou wenschen die te vernemen, anders zou hij alleen daarom tegen het voorstel moeten stemmen.

De heer *Bastert* vindt het getal van 5 leden in het regl. van orde niet voorgeschreven. Al ware het echter zoo in gewone zaken, dan zou zeker elk voorsteller bevoegd zijn, in zijn voorstel zoodanig getal op te nemen als hij noodig achtte. De reden, dat hier 7 leden zijn voorgesteld is, dat het eene zaak geldt van uitnemend groot belang en waarin zoo veelzijdige belangen zijn betrokken; naar mate nu de komm. meer uitgebreid is, kan men de hoop voeden, dat zij meer licht bekomt; daarom zijn de voorstellers van de gewoonte afgeweken. In het tweede punt door den heer *v. Asch v. Wijck* aangevoerd, ziet Spr. geen bezwaar; hij meent echter, dat men door met het rijk eene overeenkomst te treffen en door zamensprekingen met den minister van binnenlandsche zaken een vergelijk zal kunnen in het leven roepen, en dat men dit zal kunnen doen binnen den kring der bevoegdheid van de staten.

De heer *Menso* meent, dat als de beraadslagingen nu gesloten werden de zaak zou zijn afgedaan. Hij wenscht, dat niet, hij heeft het voorstel gedaan eene komm. te benoemen tot voorloopig onderzoek, en, werd dat verworpen, dan wenschte hij nog over het voorstel zelf te spreken.

De *Voorz.* gelooft, dat wat de heer *Menso* voorstaat eigenlijk is eene motie van orde en dat op het oogenblik niets valt te beslissen, dan of men het voorstel, gelijk het gedaan is, aanneemt of verwerpt. Het voorstel is in beraadslaging gebragt en nu kan men verlangen, dat, alvorens men er over beslist, nog eene komm. tot toelichting worde benoemd, maar dat wordt dan eene wijziging in de gewone wijze van beraadslagen, en daartoe zou eene motie gedaan moeten worden. Spr merkt verder aan, dat hier geen kwestie schijnt van afwijking van het regl. van orde, wanneer men art. 15 in verband beschouwt met art. 5; daarin leest hij, dat den Voorz. de bevoegdheid gegeven wordt de leden der komm. te benoemen, en in dat gewone geval moet hij zich bepalen tot 3 of 5 leden. Dit geldt dus niet voor alle gevallen.

De heer *v. Asch v. Wijck* zegt, dat bij art. 5 de wijze van benoeming geregeld wordt, terwijl bij art. 15 het getal leden wordt bepaald, waaruit de kommissien zullen bestaan. Bij art. 5 wordt de bevoegdheid tot het benoemen aan den Voorz gegeven, tenzij eventueel door hem of door de vergadering verlangd worde, dat die benoeming door de vergadering geschiedt; weshalve dit art. evenzeer betrekking heeft op de benoemingen door de vergadering; — terwijl art. 15 eene algemeene strekking heeft en geen onderscheid tusschen gewone en buitengewone gevallen kent. Spr. gelooft, dat de verg., zich vasthoudende aan het regl. van orde, zou moeten benoemen eene komm. van 5 leden. Spr. acht ook de voorstelling van den heer *Bastert*, alsof het slechts eene zaak van gewoonte zou zijn, minder juist.

De heer *Bastert* merkt aan, dat als de motie van orde zal worden aangenomen, het geval bedoeld bij art. 15 zich zal voordoen, maar dat als een voorstel van eenige leden in de verg. inkomt, zij bevoegd zijn des noods voor te stellen, dat eene komm. van 20 leden benoemd worde.

De heer *Menso* stelt als motie van orde voor, dat het voorstel, volgens art. 15 van het regl. van orde, zal worden gesteld in handen eener kommissie.

De heer *Pabst* verklaart zich niet ongeneigd, om het voorstel van den heer *Menso* te ondersteunen, om vooraf eene komm. te doen benoemen, ten einde de verg. omtrent het gedane voorstel in te lichten. Er bestaat bij hem nog twijfel aangaande de bevoegdheid der Staten, omdat, naar zijn oordeel, de Vecht als rijks rivier behandeld wordt, hetgeen onder anderen daaruit blijkbaar, dat men sedert jaren werkzaam is bij de Hooge Regering, om een reglement op het bevaren dier rivier vast te stellen. Het is alzoo van belang, dat hier vooraf worde uitgemaakt: of de Staten bevoegd zijn een waterschap van de Vecht daar te stellen.

De heer *v. Reede* merkt aan, dat het voorstel juist de strekking heeft eene komm. te benoemen tot onderzoek van het daarin genoemde punt, en dat de heer *Pabst* nu de mogelijkheid van dat voorstel onderzocht wil hebben. Spr. zegt, dat die mogelijkheid een punt van onderzoek voor de volgens het voorstel te benoemen komm. zal uitmaken.

De heer *Pabst* zegt, dat voor hem het onderzoek naar de mogelijkheid dezer zaak niet insluit het onderzoek naar de bevoegdheid der Staten. Men zou kunnen zeggen: de Staten zijn onbevoegd. Maar de mogelijkheid bestaat, om van de Hooge Regering te verkrijgen, dat de Staten, door verandering der wetten, bevoegd zullen worden, en omdat dit nu *wenschelijk*, en ook *mogelijk* is, willen wij pogingen te werk stellen, om die bevoegdheid te verkrijgen. Spr. vindt er echter groot bezwaar in, mede te werken tot het doen van eene enkele schrede slechts op dit hellend vlak; en moet daarom wenschen, dat alle onderzoek naar de wenschelijkheid, het nut en wat dies meer zij, worde afgesneden, zoo er onbevoegdheid is.

De heer *Menso* zegt, dat de voorstellers eene komm. *ad hoc* wenschen, doch dat bij eene komm. wenscht om te onderzoeken, of eene komm. *ad hoc* zal worden benoemd. Spr. laat geheel gelden het argument van den heer *Pabst*, die een krachtig voorbeeld heeft gegeven in een heemraadschap van de Lek. Spr. wenscht door eene komm. te geraken tot de kennis, of de zaak tot de bevoegdheid der Staten behoort; de voorstellers wijzen wel op het waterschap van den Hoogen Boezen, maar die vergelijking gaat niet op, want dat was een waterschap dat bestond, niet wat nieuw in het leven werd geroepen; en dat dit zoo is, kan blijken uit de overgangsbepaling van dat reglement. Spr. wijst op de aanbesteding nog onlangs aangekondigd voor het diephouden der Keulsche vaart, van Vreeswijk tot Overmeer en hij ziet daarin een bewijs, dat de Vecht niet zoo in eens door de verg. tot een publiek aal water kan worden gemaakt. Spr. gelooft als eene komm. eens naging in hoeverre de Vecht kan beschouwd worden als geschikt, om de bedijking van de aangrenzende landen te worden, zij tot heel andere konklusiën zou komen dan de voorstellers.

De heer *Cordes* ziet in het voorstel van den heer *Menso* slechts een langen omweg om tot het doel te geraken, of om zonder grondig onderzoek van de zaak zelve zich daarvan af te maken. Spr. dat onder de woorden „mogelijk acht" in de al. van het voorstel voorkomende, ook begrepen de bevoegdheid der verg. tot de regeling zaak te onderzoeken; oordeelt nu de komm. dat de verg. daartoe de bevoegdheid niet heeft, zal zij verklaren, de uitvoering niet mogelijk te achten, of welligt eenig middel aangeven waardoor zich hierover met den Min. van binnenl. zaken kunnen verstaan. De voorstellers zeggen zelve in hun voorstel, dat zij vele moeijelijkheden voorzien, maar toch meenen, dat de hooge regering er in kunnen toestemmen, als men het water maar zóó laat afloopen, dat de rivier ongeschikt voor de vaart, en hiertegen waren welligt bepalingen te maken. Er zijn echter nog andere bezwaren, die Spr. kortheidshalve niet zal aanvoeren, maar een grondig en daardoor langdurig onderzoek vereischen. Benoemt men nu eerst eene komm. te onderzoeken of de te benoemen komm. wel het werk zal gaan, dan brengt men zonder slechts uitstel te weeg. Daarom zal Spr. tegen motie stemmen.

De heer *v. d. Poll* is zeer voor het benoemen komm. in het voorstel bedoeld, maar wil niet onderzocht hebben of er een waterschap zal moeten worden opgerigt; hij verlangt dat die komm. de heele zaak wikke en wege, want naar hem voorkomt is het niet noodzakelijk een waterschap op te rigten. Spr. verwijst op een rapport van den heer *Ortt* *Schonauwen*, in 1851 ingeleverd, en waarin verscheidene punten zijn aangegeven. Hij dat men zich door het voorstel op een te uitsluitend terrein plaatst. Spr. merkt verder aan, dat de stellers het doen voorkomen, alsof het beheer der Muidersluis ongeregeld zou wezen, doch ten onregte: het beheer is in handen van administrateurs van de zeedijken beoosten de Vecht, waartoe eene bij dere komm. is benoemd, die den provincialen staat, ook in het belang van die sluis, in verband stelt met die administrateurs. In den laatsten tijd is de sluis zeer veel verbeterd.

De heer *v. Reede* verwijst den heer *Pabst* naar de notulen der zomervergadering van 1853, waar aangehaald eene cirkulaire van den minister van binnenlandsche zaken omtrent de regeling der Keulsche vaart, en waarbij de min. te kennen geeft, de gevraagde subsidie voor de uitdieping door provincie wordt verleend, den koning in overweging te zullen geven, die geheele vaart, van Amsterdam tot Vreeswijk, als rijksvaart te beschouwen. Keulsche vaart nu, van Amsterdam uitgaande, door den Amstel de Weesper vaart, en komt Weesp in de Vecht. De Amstel valt dus in zelfde kategorie als de Vecht, en toch bestaat een heemraadschap van den Amstel. Spr. verder aan, dat van 1410 tot 1760 steeds een heemraadschap van de Vecht bestaan heeft, dat was last met de schouw op het ruigsnijden en diepen den. Spr. wijst verder den heer *v. d. Poll* op rapport der staatskomm. omtrent de droogmaking der plassen beoosten de Vecht, waarin op verbetering van de uitwatering van de Vecht te Muiden wordt aangedrongen; de uitwatering door de sluis daar is in den laatsten tijd wel verbeterd, maar nog niet voldoende.

De heer *Kien* kan zich met het voorstel van den heer *Menso* vereenigen, daar hij het wenschelijk acht dat men, vóór het voorstel wordt aangenomen, weet of het in den kring der bevoegdheid van de staten ligt. Gaat men dadelijk over tot het benoemen door de voorstellers bedoelde kommissie, dan zou men die kwestie eenigzins praejudiciëren De bevoegdheid dient ook eerst te worden uitgemaakt, want de aanvraag om magtiging, opdat de komm. hare werkzaamheden ook na het sluiten der verg. moge voortzetten, zal men natuurlijk ten eerste moeten beantwoorden de vraag, of die komm. werkzaam zijn binnen den kring der bevoegdheid van de staten en daarop zou men dan nog niet kunnen antwoorden.

De heer *Boer* verschilt van deze zienswijze en tegen de motie stemmen. Hij is van oordeel, de voorstellers niets verlangen, dan het benoemen eener komm. tot een geheel en grondig onderzoek der zaak, niet alleen van de wenschelijkheid, maar ook van de mogelijkheid en van de bevoegdheid der vergadering. Nu ziet Spr. niet in, dat men, door de motie aan te nemen iets anders zal verkrijgen, dan dat de zaak langer wordt aangehouden;

ordt de komm., door den heer *Menso* bedoeld, in et leven geroepen, zoo zal zij dezelfde vragen heb- n te onderzoeken, als de voorstellers door hunne omm. wenschen onderzocht te zien. Dat is reeds bleken uit de diskussiën, want vele sprekers zijn n reeds getreden in beschouwingen, die tot de zaak ve betrekking hebben. De heer *Menso* zou eigen- k eerst door eene komm. willen hebben uitgemaakt, publiekregterlijke vraag of de Staten bevoegd zijn n eene komm. dien last op te dragen, en het komt r. voor, dat ook dit gedeelte in het onderzoek der or de voorstellers bedoelde komm. zal zijn begre- n. Op dien grond zal Spr., omdat hij de zaak n groot belang acht en dus geene vertraging ascht, tegen de motie stemmen.

De heer *Pabst* ontkent, dat de door den heer *v. eede* gemaakte vergelijking opgaat, en wel omdat mstelland reeds voor eeuwen door de Hoogste Magt het Land is daargesteld, en de Staten de regten r Hooge Regering niet kunnen uitoefenen. Spr. reest, dat alle regeling door het maken van een aterschap zal schipbreuk lijden op de omstandigheid, at zelfs de staten den natuurlijken afloop van het ater in partikulier belang niet mogen storen; om de echtlanden te helpen moeten er belemmeringen wor- n gebragt in de waterlossing. Maar men behoort el in het oog te houden, dat de Vecht vroeger ene rivier zijnde, de sluis buiten de Waardbarrière Utrecht is daargesteld, om de landen, die op den rommen Rijn uitwateren, niet droog te laten loopen, enazins om de Vecht niet te veel water te geven.

an den heer *Boer* doet Spr. opmerken, dat, naar t voorstel der kommissie, eerst de *wenschelijkheid* l worden onderzocht, en daarna de *mogelijkheid.* aar Spr. wil niet medewerken, in eene verg. deze, om te doen onderzoeken, of het wensche- k is, iets daar te stellen, wanneer de verg. daar- e de bevoegdheid mist.

De motie van orde wordt verworpen met 19 stem- en tegen die der HH. *Kien*, *Menso*, *Story v. lokland*, *v. Veersen*, *v. Tuyl v. Zuylen*, *de Kock*, *v. d. Poel*, *Jongeneel*, *Voet*, *Pabst*, *Harmsen* en *Vos.*

De heer *Pabst* stelt voor: om in het voorstel der omm. als punt van voorafgaand onderzoek op te emen de vraag, in hoe verre het oprigten van een eemraadschap van de Vecht tot de bevoegdheid der aten behoort.

De heer *Menso* zegt, dat als hij nagaat, dat de elangen van de Vecht sedert 1850 herhaaldelijk in e verg. zijn ter sprake gebragt, en door den hoofd- ngenieur een rapport is uitgebragt, dat de voorstel- ers belangrijk noemen, waarschijnlijk met het oog op hun voorstel, hij in dat rapport onderscheidene argumenten tegen dat voorstel zou kunnen aanwijzen. De hoofdingenieur zeide in zijn rapport o. a., dat de ver- grooting van de oppervlakte wel nuttig kon zijn, maar nooit voldoende, want er zou eene verbreeding moeten plaats hebben en dat zou voor een zeer klein gedeelte aanmerkelijke kosten veroorzaken. Het onderzoek destijds heeft tot uitslag gehad, dat de regering den wensch heeft te kennen gegeven tot eene verbete- ring van de Vecht over te gaan, en daartoe heeft voorgesteld de verdieping van de Vecht, waartoe zij vroeg van de prov. Utrecht *f* 7500, van de stad Utrecht *f* 2500, van Amsterdam *f* 10000 en van Noord-Holland ook eenige duizenden, terwijl de Staat de rest zou bijdragen; verder verlangde zij bijdragen in de onderhoudskosten, en wel van de provincie Utrecht tot een bedrag van *f* 750 's jaars. In 1851 nu hebben de Staten aangenomen, wel eene subsidie te verleenen, maar de bijdrage voor het diephouden af te wijzen. Daarop zijn gevolgd on- derhandelingen met den minister, zoodat in 1853 besloten is, de subsidie te verleenen, maar in de onderhoudskosten niet te deelen. Vervolgens heeft de regering goedgevonden, het onderhoud van af de Vaartsche sluis tot Amsterdam voor hare reke- ning te nemen. Dat is vastgesteld bij kon. besluit van 1853. De Vaartsche Rijn, dien de provincie had gewenscht te houden, moest daartoe worden opgeof- ferd. De regering heeft nu sedert 1854 dat onder- houd gehandhaafd, en neemt Spr. dat in aanmerking, dan komt het hem voor, dat de Vecht uitsluitend is en blijft een water, waaromtrent de Staten geene voorzieningen kunnen maken. Nu wenschen de voor- stellers eene komm. om te onderzoeken, of dat mo- gelijk is; maar waartoe die komm. als de prov. wet eene vaste komm. aanwijst in het kollegie van Ged. Staten, hun alle voorbereidende werkzaam- heden opdraagt, en de Staten dus slechts de wen- schelijkheid behoeven te kennen te geven, dat door hen een onderzoek worde ingesteld, of op de een of andere wijze dienaangaande eenige verbetering zal kunnen worden verkregen? Vraagt men wat Gedep. Staten zal worden opgedragen, dan zegt Spr., te onderzoeken of de toestand werkelijk verbetering vordert en, zoo ja, door welke middelen. Verkrijgt men dan een bevestigend antwoord, dan kan men zich tot de regering wenden om die verbetering te verkrijgen. Dat gelooft Spr. een geregelde gang van zaken te zijn. Nu zal het onzeker wezen of de komm. niet in eene volgende zomervergadering zal moeten zeggen, dat de staten onbevoegd zijn en niets van de zaak komen kan, en daarom moet hij tegen het voorstel stemmen.

De heer *v. Asch v. Wijck* stelt voor, aan het voorstel toe te voegen, na al. 2. „en indien zij de oprigting van een hoogheemraadschap niet wensche- lijk of mogelijk acht, welke andere weg naar haar oordeel behoort te worden ingeslagen om eene ge- wenschte regeling in deze aangelegenheid tot stand te brengen.”

De heer *Bastert* had zich wel voorbereid om over de aangelegenheid te spreken, maar daar het voor- stel bepaaldelijk zegt, dat het doel is eene komm. te benoemen zonder de zaak in het allerminste te praejudiciëren, acht Spr. het beter, op het oogen- blik de zaak niet in het breede te behandelen. Het amend. van den heer *Pabst* acht Spr. overbodig, omdat de komm. natuurlijk als zij tot het resultaat komt, dat de Staten niet bevoegd zijn, zal zeggen, dat de zaak onmogelijk is. De bevoegdheid der Staten is in het tweede lid van het voorstel, dat over de mogelijkheid handelt, begrepen. Spr. althans heeft die bedoeling gehad. De komm. maakt echter geen bezwaar, dat amend. met dat van den heer *v. Asch v. Wijck* over te nemen.

Met 30 stemmen tegen die der HH. *Voet* en *Menso* wordt nu het voorstel aangenomen.

De *Voorz.* stelt alsnu voor, dat de verg. tot de benoeming der komm. overga.

De heer *v. Reede* stelt voor, dat de komm. door den Voorz. benoemd worde.

De heer *Menso* meent, dat deze komm., geheel bui- ten het regl. van orde zijnde, wel door den Voorz. kan worden benoemd.

De heer *v. Bel* ondersteunt het voorstel van den heer *v. Reede*, dat nu zonder omvraag wordt aan- genomen.

De *Voorz.* benoemt alsnu tot leden der komm. de HH. *Bastert*, *v. Reede*, *v. d. Poll*, *v. Beeck Cal- koen*, *Broers*, *Strick v. Linschoten* en *de Muralt*, waarna de vergadering verdaagd wordt tot Woensdag 20 Nov. des voormiddags ten 11 ure.

Zitting van den Gemeenteraad van Amersfoort van 19 Nov. 1861.

Voorzitter Mr. *A. G. Wijers.*

Tegenwoordig zijn 11 leden, afwezig de heeren *Wolff*, en *de Jong*, *J. F. Lagerweij* en *Schluiter* met kennisgeving.

Aan de orde zijn de beraadslagingen over het voor- stel van Burg. en Weth. om eene bestemming te geven aan de gelden, voortgesproten uit den verkoop van militaire foerrituren en van lantaarns. De heer *v. Bel* stelt als motie van orde voor, dit punt het laatst te behandelen, in verband met een door Spr. te doen voorstel om eene verg. met gesloten deuren te houden. Dien overeenkomstig is besloten.

Aanvullings kohier der belasting op de honden over 1861. — Vastgesteld ten beloope van *f* 12,50.

Verzoek van de nachtwachts om overjassen. De heeren *Dumont*, *Scheerenberg*, *v. Lockhorst*, *v. Beek*, *L. E. Lagerweij* en de Voorzitter voerden het woord over deze aanvraag, welke met 9 tegen 2 stemmen (de heeren *Scheerenberg* en *Scheltus*) werd ingewilligd.

Van de ontworpen instruktie voor de ambtenaren, belast met het toezigt op de heffing en invordering der belasting op voorwerpen van verbruik, worden de art. 1—19 achtereenvolgens aangenomen. Bij art. 20 doet de Voorzitter opmerken, dat het voor- schrift van den ontvanger, om met den kontroleur zamen te werken, alleen betreft de inning der be- lastingen op voorwerpen van verbruik, en dat in art. 23 aan den kontroleur is voorgeschreven, om niet alleen de registers van in-, uit- en doorvoer, maar ook die van de overige belastingen te verifiëren. Te dien aanzien vraagt de Voorz. nog eenige inlich- tingen aan de kommissie ad hoc, waarna de heeren *Diemont* en *v. Bel* het woord voerden en hierover wordt besloten de verdere behandeling dezer zaak aan te houden tot eene volgende zitting, waarin de heer *Schluiter*, die zich met de redaktie van dit ont- werp heeft belast, tegenwoordig zijn zal.

Ingekomen zijn de goedkeuringen van Gedep. Staten op de onderhandsche verpachting van de straatvuil- nis aan *T. Renes*; op de begrooting der dienstd. Schutterij voor 1862 en de traktements-verhooging, voor de hulponderwijzers aan de openbare armen- school. — Voor informatie.

Koninklijke magtiging om den rentestandaard der bank van leening in 1862 te behouden. — Als voren.

Kennisgeving van de pl. schoolkomm. dat de heer *Schluiter* als lid aan de beurt is van aftreding. — In de volgende zitting over te gaan tot benoeming.

Verzoek van *J. H. Abbenhuis*, aannemer van de Steenenbrug aan de gr. Koppelpoort, om van beta- ling der boete, wegens te late oplevering van 't werk verschuldigd, te worden vrijgesteld, benevens een des betrekkelijk advies van den architekt en een re- kwest van den aannemer der noodbrug, *G. Koenen*, waarbij deze vergoeding vraagt voor de schade door het niet tijdig opleveren van de eerste brug geleden. — Ter Sekretarie en te behandelen in eene volgende verg.

Verzoek van den koncierge van 't raadhuis *W. Stol*, om verhooging zijner bezoldiging of vrijstelling der betaling van belasting. — Als voren.

De *Voorz.* erlangt magtiging om den verkoop der boomen en het leggen van een klinkerpad buiten de gr. Koppelpoort, weswege op de begrooting over 1861 gelden zijn uitgetrokken, uit te stellen tot de voltooijing van den spoorweg aldaar.

Als nu worden de deuren gesloten, terwijl na heropening in behandeling wordt gebragt het voorstel van B. en W. om de gelden, voortkomende uit den verkoop van foernituren, enz., ten bedrage van *f* 6022,05, te besteden tot aflossing van de nog overige aandeelen der geldleening voor den bouw der manége (*f* 4000) en ter bestrijding van de aanne- mingskosten voor het bouwen van een telegraafbureau (*f* 1950). De Voorz., alsmede de heeren *v. Lockhorst* en *v. Beek*, hierover het woord gevoerd hebbende, wordt het desbetrekkelijk ontwerp met algemeene st. goedgekeurd.

De heer *v. Beek* zegt, door schippers geïnformeerd te zijn, dat tot het wegnemen van de verzanding aan den mond der rivier de Eem, een moddermolen vol- doende zou wezen, hoedanig werktuig te Amsterdam voor *f* 1400 verkrijgbaar is.

De *Voorz.* verklaart zich bereid ter gelegener tijd van deze mededeeling gebruik te maken.

---

§— Aan de memorien van beantwoording der regering nopens de verschillende hoofdstukken der staatsbegrooting wordt verder het volgende ontleend:

Hoofdstuk V. *(Binnenl. Zaken.)*

De memorie van beantwoording vangt aldus aan:

»Onder den titel van voorloopig verslag op het V. hoofdstuk der staatsbegrooting voor het dienst- jaar 1862, ontving de regering een geschrift, dat, ware het niet door vijf leden der Tweede Kamer onderteekend, moeijelijk had kunnen ondersteld worden van 's lande vertegenwoordiging afkomstig te zijn. Met ter zijde stelling van alle waardigheid, die de van de Staten-Generaal uitgaande stukken behoort te kenmerken, met ter zijde stelling zelfs van hetgeen betamelijkheid en welvoegelijkheid eischen, worden op de meest grove wijze eene reeks van onbewezen beschuldigingen den minister van binnenlandsche zaken toegeworpen, die meer getuigen van partijdigheid en drift, dan van de zucht tot bevordering van het gemeen overleg, dat den grond onzer konstitutionnele instellingen uitmaakt.

»De minister heeft lang geaarzeld wat hij met dat geschrift, dat naauwelijks op den naam van een staatsstuk aanspraak maken kan, zou behooren te doen. Antwoord verdient geen stuk, waarvan de gansche toon getuigt, dat het alleen is opgesteld met het doel om te kwetsen en te beleedigen; en toch mag de min. van binnenl. zaken 's lands zaken niet, door een ongepast stuk onbeantwoord te laten, in de waagschaal stellen. Het is daarom dat de min. zich voorstelt, dit verslag te beantwoorden, waar het zaken behandelt; maar zich zal onthouden in wederlegging te treden van eene reeks van insi- nuatiën, die, gelijk zij daar zijn ter neder gesteld, zeker met het doel zullen bereiken waartoe zij wer- den uitgedacht.

»De minister stapt alzoo stilzwijgend voorbij alles wat is opgenomen in de drie eerste paragraphen van dit voorloopig verslag, om al dadelijk over te gaan tot de behandeling van hetgeen de begrooting zelve betreft.”

Daarvan laten wij het een en ander volgen:

De reg. wil gaarne, overeenkomstig den wensch van eenige leden, eene nadere algemeene regeling der jaarwedden van de ambtenaren in verband met den tegenwoordigen prijs der levensmiddelen in over- weging nemen. Zij meent evenwel te moeten be- twijfelen, of een voorstel daartoe wel algemeen bijval zou vinden.

Bij de vraag, hoe ver de arbeid aan de wet op de schutterijen is gevorderd, voegt de Kamer de opmerking, dat in de troonrede zou zijn aangekon- digd, dat de reg. zich met de zamenstelling van die wet reeds voor geruimen tijd bezig hield. Deze voorstelling van den inhoud der troonrede is, wat dit punt betreft, onjuist. Daarin is slechts gezegd: »Na de aanneming der wet op de nationale milicie houdt men zich bezig met de zamenstelling van de wet op de schutterijen”; geenszins dus dat men zich daarmede reeds voor geruimen tijd bezig hield. Let men daarbij op den omvang van den arbeid aan het zamenstellen eener goede wet op de schut- terijen verbonden, dan mag zelfs de enkele gedachte aan eene indiening *reeds bij den aanvang* van de tegenwoordige Zitting een droombeeld worden ge- noemd, waarvan de verwezenlijking tot het gebied der onmogelijkheden behoort. De regering, niet minder dan de Kamer de wezenlijkheid beseffende eener verbeterde inrigting der schutterijen, zal gaarne al hare krachten inspannen om daartoe zoo spoedig mogelijke te geraken.

De opmerking, dat nog niets is vernomen en openbaar gemaakt van maatregelen, tot uitvoering van de wet op de milicie genomen, getuigt dat men zich geen juist begrip schijnt te hebben gemaakt van den omvang van dat werk in zijn geheel, noch van hetgeen daaraan noodwendig heeft moeten voor-

afgaan, zoo als onder anderen overleg met het departement van oorlog voor zooveel de voorschriften van uitvoering ook den militairen autoriteiten gelden; met de beide departementen van eeredienst omtrent hetgeen tot de juiste toepassing van het 1. lid van artikel 127 der miliciewet is gevorderd; met gedeputeerde staten van de onderscheidene provinciën ter bepaling van het getal milicieraden en van het regtsgebied van elk van die raden; een onderzoek langs diplomatieken weg omtrent de verpligting tot de krijgsdienst in de verschillende vreemde staten van aldaar gevestigde Nederlanders, ter juiste toepassing van het laatste lid van art. 15 der wet. Dat onderzoek is spoedig na het vaststellen van de wet ingesteld, doch nog niet geheel afgeloopen. Het geldt hier overigens eene zaak van uitvoering, eene taak dus, welke op de regering rust; zij zal zich van die taak zoodanig kwijten, dat de uitvoering van de wet op den bestemden tijd behoorlijk geregeld zij.

Ook de regering betreurt het, dat de indiening der geneeskundige wetten in de kamer nog niet heeft kunnen plaats hebben. Zij werden op 2 Julij jl. aan den raad van state toegezonden.

Bij vergelijking van de inrigting en de onkosten van de veeartsenijschool met die van dezelfde inrigtingen in andere rijken blijkt het, dat de onze in beide opzigten op vrij wat kleiner schaal bestaat. Alle weelde is aan haar vreemd.

Men kan bepaald ontkennen, dat het werk der volkstelling vertraagd is, en integendeel de verzekering geven, dat, zoodra de eerste werkzaamheden der gemeentebesturen geheel waren afgeloopen, de biljetten ter beschikking zijn gesteld van de bureaux van statistiek, en dat aldaar zoowel als aan het departement met behulp van het benoodigd tijdelijk personeel onafgebroken en met de grootste krachtsinspanning is gewerkt.

Is de regering overtuigd van de behoefte, welke er bestaat aan het tot stand komen der wet op de regeling van het algemeen en bijzonder bestuur van den Waterstaat, zij is zulks niet op grond, dat, gelijk in het verslag wordt beweerd, de Provinciale Staten thans schier oppermagtig en *tegen de bedoeling der Grondwet aan*, vele waterstaats-aangelegenheden regelen en daaromtrent voortdurend tegenstrijdige beslissingen zouden nemen. Het is toch juist *krachtens* de uitdrukkelijke bepalingen der Grondwet, later in de provinciale wet overgenomen, dat de Staten, onder de goedkeuring des Konings, *alle* zoodanige reglementen en verordeningen maken als zij voor het provinciaal belang noodig oordeelen, en, *in afwachting* der wettelijke regeling van den Waterstaat, in de bestaande inrigtingen en reglementen der waterschappen veranderingen maken en nieuwe vaststellen. Dat de staten van de eene provincie bij de vaststelling der provinciale verordeningen omtrent sommige punten beginselen aannemen, afwijkende van die welke in eene andere provincie worden gevolgd, vloeit voort uit het verschil in den bijzonderen toestand der onderscheidene gewesten; een verschil echter, dat ook bij eene algemeene regeling niet geheel uit het oog zal mogen verloren worden. Wat echter de hoofdbeginselen betreft, ligt in de goedkeuring des konings, waaraan de provinciale verordeningen moeten worden onderworpen, en in de bevoegdheid die te weigeren waar het pas geeft, een waarborg, dat ten deze in die verordeningen eenheid zal worden gevonden. Intusschen zal de regering zich door deze konsideratiën geenszins laten terughouden om, zoodra haar daartoe tijd en gelegenheid zal zijn gelaten, aan de bearbeiding der gevorderde wettelijke regeling de hand te slaan.

De reg. is van gevoelen, dat het middel, om de dijkbreuken zooveel mogelijk te voorkomen, hoofdzakelijk moet gezocht worden in doorgaande rivierverbetering. Het is haar aanhoudend streven, dit doel te bereiken, door met vasten tred en voor zooveel de beschikbare middelen het toelaten, op den sinds tien jaren ingetreden weg van verbetering voort te gaan. Maar waar de rivieren sinds eeuwen werden verwaarloosd en bedorven, eischt het tijd en aanhoudende inspanning, om ze te brengen tot dien graad van verbetering, waarvoor zij nog vatbaar zijn.

De vele en velerlei zaken, welke voordurend afdoening eischen, hebben voor alsnog belet een voorstel tot wettelijke regeling van de koncessiën in gereedheid te brengen. Dat het koncessioneren der lijn Almelo-Salzbergen grond zou kunnen opleveren om het gemis van zoodanige regeling te betreuren, moet worden ontkend. Aanvankelijk is het uitzigt op verwezenlijking der onderneming gunstig. De bemoeijingen van den koncessionaris zijn ook bij de Hanoversche regering volkomen geslaagd.

Op de vraag naar den tegenwoordigen toestand van de zaak der groote waterwegen, kan de regering het volgende antwoorden omtrent de *doorgraving van Holland op zijn smalst*: in eene op den 3. Aug. 1861 plaats gehad hebbende konferentie met den burgemeester en eene kommissie uit den raad van Amsterdam, werd van wege die gemeente het verlangen te kennen gegeven, dat met het laatst aangenomen ontwerp tot doorgraving van Holland op zijn smalst niet zou worden voortgegaan, maar dat het in dien zin wierd gewijzigd, dat daaraan wierd toegevoegd eene afsluiting van het oostelijk IJ met kanalisatie van dat IJ en eene daarmede verbonden landaanwinning. Door zoodanige landaanwinning aan de onderneming te verbinden werd de zaak vatbaar om met Rijks-ondersteuning bij koncessie te worden uitgevoerd. Indien de daaromtrent aangevangen onderhandelingen slagen, vleit de regering zich, dat omtrent deze zaak weldra eene voordragt aan de wetgevende magt zal kunnen worden gedaan. — Wat betreft de *verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee*, is zeer kortelings eene aanvrage ontvangen van de heeren *J. van der Hoop Jac.Zn.*, *L. Pincoffs* en mr. *W. S. van Reesema*, te Rotterdam, ter bekoming van koncessie voor de uitvoering van dit werk. Zij heeft zich bereid verklaard, die aanvrage te overwegen, nadat van die heeren de hoofdvoorwaarden zullen zijn ontvangen, waarop zoodanige koncessie door hen wordt begeerd.

Bij den Raad van State is op dit ooge[...] hangig een wetsontwerp, strekkende o[...] zittingen der Ommelanderkas aan de [...] Groningen af te staan, ook ten einde d[...] bijdrage te vinden, welke voor de verbet[...] Groningsche kanalen uit 's Rijks kas is g[...]

Een ongunstig oordeel mag over de j[...] gerigte gebouwen door velen zijn uitgesp[...] dat bijna alle *deskundigen* dit zouden he[...] daan, kan worden tegengesproken. Die g[...] voldoen, zegt men, noch in- noch u[...] en worden zelfs om hunne plaatsing na[...] der gegispt. De plaatsing was niet van d[...] meester afhankelijk. Het terrein werd h[...] gewezen, en wat het inwendige der ge[...] de, inrigting en distributie betreft, heeft [...] handeld naar de gegevens, die hij heeft on[...] het gebouw voor kolonien is eerst na h[...] projekt voltooid, en met kleine wijziging [...] verwarmingstoestel even als 't geheele gebo[...] zeker voldoen.

Met het oog op en met verwijzing naar [...] in den aanvang dezer memorie is gezegd, [...] de minister het schriftelijk antwoord sch[...] blijven op hetgeen hem in het verslag om[...] gebeurde ten aanzien van de groote zaal [...] binnenhof wordt tegengeworpen. Hij bl[...] gedragen aan het verslag ten slotte van de to[...] nevens dit artikel omtrent de noodzakelijkh[...] de voortzetting aan het werk gegeven.

Nagenoeg algemeen heeft men zich, volg[...] voorloopig verslag, verklaard tegen het d[...] om stoombooten te bouwen, die als ijsbre[...] onze rivieren gebruikt zouden worden. De r[...] meent, dat eene volledige opruiming van ijs[...] gen, zoo als velen zich dat voorstellen, ni[...] stoombooten, hoe krachtig ook gebouwd, [...] reiken. Naar haar gevoelen, heeft echter de g[...] proef met de Brouwershaven gele[...] de toepassing van dit middel op de bene[...] in vele gevallen van groot nut kan zijn, v[...] bij invallenden dooi, van onder naar bo[...] kende, het losgaan der rivieren te bevorde[...]

De minister ontkent, dat het jongste be[...] treffende de akademie te Delft ongrondwe[...]

Met het gezegde in de troonrede, dat de [...] der wet op het lager onderwijs gunstige ui[...] geeft, is meer bepaald bedoeld, dat aanv[...] voor zooverre de reeds verkregen onde[...] daarover kon doen oordeelen, de nieuw[...] schriften omtrent het lager onderwijs, [...] uitkomsten gaven, blijkbaar uit vele omstan[...] zooals de belangstelling van verreweg de [...] gemeente-besturen; het stichten van nieuwe [...] verbeteren of uitbreiden van bestaande sch[...] onderwijzerswoningen; het doen onderwij[...] vakken, dusverre aan de lagere school vre[...]

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN Z[...]